

Előfizetés:
 Egész évre 16 K
 Félévre .. 8 K
 Negyedévre 4 K
 Egy hónapra
 1 K 40 f

A HIR

Egy szám
 2 Krajcár
 (4 fillér)
 Budapesten és
 a vidéken

TELEFON: Szerkesztőség .. 65-91
 Kiadóhivatal és nyomda 65-92

A szerkesztésért felelős: **BRAUN SÁNDOR** főszerkesztő
 Megjelenik minden reggel a Kiadja A NAP Ujságvállalat

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
 VIII., RÖKK SZILÁRD-UTCA 9

I. évfolyam BUDAPEST, PÉNTEK, 1907. AUGUSZTUS 30. 3. szám

A HIR 3-ik száma:

Kész a kiegyezés
 Osztrák járomban

20000 végrehajtás
 Budapesten

Szövetkezetek tömeges csőd
 küzöbén
 — Kétmillió államsegély? —

SZÉNINSÉG!

A hatóság bűnös mulasztásai
 Gyárak veszedelme
 Megfagyunk

Látogatás
 Schratt Katalinnál

A HIR ischli szenzációjának
 3-ik folytatása

Anyaraló baccarat

Urak és hölgyek a síófoki
 játékbarlangban

Khevenhüller — Metsch

válságos kerti ünnepe

A bajai millió
 szenzációi

Állat — az apában

Eltűnt az áldozat

Nyolc riport

Távirat. Telefon

Mi történt Pánádon?

Budapest a nyomor felé!

I.

SZÉN

Szegény, nyomorult polgártársam, ha a télen nem akarsz megfagyni Budapest városában és nem akarod tullepni a polgári költségek szerény határait, akkor nyarald át a telet Olaszországban, vagy Afrikában.

Mert ebben a pillanatban, forró kánikulai időben úgy áll a dolog, hogy Budapesten a télen több ember fagy meg a nyomoruságos bérkaszárnnyákban, a szegénység földszintes tanyáin és pinceoduiban, mint amennyi mindennap langyosra fűtheti a szobáját. A szénválság, amely a mult tél derekán kezdődött, most már odamérgesedett, hogy alig van rá orvosság. A szén a télen a legrikább drágakövek sorába lép és milliomos, vagy szövetkezeti igazgató legyen az, akinek mindig meleg lesz a zöbája. Az állam mind ez ideig nem tartotta fontosnak, hogy védelmébe vegye a magával tehetetlen közönséget, aki szabad prédának van odadobva a szénuzsorásoknak. Az állam vétkes hanyagságból nem gondoskodott róla, hogy a főváros szenet kapjon, a kereskedő pedig lelketlen spekulációból. Nekik az kell, hogy válság legyen, hogy a fogak vacogjanak, hogy a kezek meggéberedjenek, hogy a lábak lefagyjanak, nekik az kell, hogy az emberek üvöltve szaladjanak egy kis meleg után és az utolsó ingüket is odaadják egy mogyorónyi szénért, hogy egy nappal eltöljék maguktól a fagyos halált. Nincs még egy kormány a világon, amelyik télen nézné ezt a veszedelmet. Mindenütt kormány kezében lenne már ez az ügy, amelyiknek épp úgy kellene a porosz kormánynál interveniálni, mint a hogy kötelessége volna, hogy a kereskedők mérlegeire vigyázzon.

A Wekerle-kormánynak fontosabb feladatai vannak neki Ausztria telhetetlen gyomrát kell jóllakatni és Ausztria feneketlen zsebeit kell magyar arannyal megtönni. Miért szolgálja ki a kormány a nyavalyás polgárokat, mikor császári szeszélyeket elégíthet ki? A közönség nem felelbezhethet, csak a jó istenhez. Mert ha az egyik fűszeres nem szolgálja ki jól és becsületesen, akkor még mindig elmehet a másodikhoz, a harmadikhoz, vagy a huszonegyedikhez. De ha a kormány nem szolgálja ki becsületesen, mi marad neki? Aligha egyéb, mint hogy kivándoroljon olyan országokba, ahol az állam nagyon jól tudja azt, hogy a polgároknak egyéb joguk is van, mint hogy adót fizessenek és katonákat természetesen!

Nálunk mindent a jó véletlenekre bíz az állam. Az idő — gondolja — mindent meggyógyít. Az időnek tehát jelenleg körülbelül a következő páciensei vannak:

1. Az uzsorás háziurak,
2. az uzsorás és hamisító élelmiszer-árusok és
3. az uzsorás uzsorások.

Az állam mindezekkel a bajokkal szemben nem fogadja védőszárnyai alá a polgárait. És így történik majd azután, hogy a télen nem lesz szenünk, mert már most, nyáron sincsen. És mi minden következik ebből?

A gyáraknak és műhelyeknek vagy egészen be kell szüntetniök az üzemüket, vagy duplára kell felemelniök készítményeiknek az árát. Az első esetben a munkásnyomoruságnak egy példátlan és szégyenteljes állapota következik be, a másodikban pedig egy újabb gyilkos hurok szorul a fogyasztó nyakára. De tovább megyünk. Ha nem lesz szén és fűtetlen lesz a szegény emberek nedves, egészségtelen lakása, a járványok és betegségek hihetetlen garázdalkodást visznek majd véghez és a szegény gyermekek ijesztő nagy százaléka pusztul majd el. A szénhiány meg fogja drágítani a már különben is alig elviselhetően drága korcsmai árakat és mindent, a minek a tüzzel van valami összefüggése.

Nincs az a kínai tus, amely elég fekete volna annak a képnek a megfestéséhez, amely egy kegyetlen hideg téllal szakadhat reánk. És segítség sehonnan sem várható. Azaz segítséget csak az állam nyújthatna, az pedig a homokba dugja a fejét. A szén tudniillik fekete kérdés és fekete nyomoruság, a kormány pedig csak feketesárga feladatokat ismer.

Hogyan merjenek itt az emberek vállalkozni, mikor az állam ilyen gyilkos indolenciával nézi polgárainak veszedelmét? Ha pedig járvány ütne ki, akkor a legszörnyőbb határokig menő intézkedések történnének, már csak a vasuti vonalakon át történő nemzetközi vérkeringés szempontjából is. A szénveszedelem van akkora jelentőségű, mint egy kolerajárvány, minthogy azonban csak minket fog sujtani, tehát a kormánynak csak Hekuba.

Ha tehát nem tetszik majd a fagyhalál és mind az a sok mázsás konzekvencia, a mely drágaság, betegségek és egyebek alakjában hull a fejünkre a széninség következtében, akkor tessék felpakolni és kivándorolni, vagy tessék átnyaralni a telet Szicíliában, Kairóban és a többi meleg égboltok alatt. Mindez kevesebbe fog kerülni, mint a négy-öt téli hónap Budapesten...

Kész a kiegyezés

A legrosszabb!

Egy 48-as mondja

Jó az osztráknak!

A miniszterek még nyaralnak, Wekerle is ritkán van Pesten s akkor is csak rövid pár órára. Elintéz néhány aktát — leginkább a pénzügyminiszteriumban dolgozik — és siet a birtokára, Dános-ra vagy Klopodiára. Még az előjelei se látszanak annak a nagy munkának, a mi szeptember közepén megindul, pedig nemsokára vége lesz a vakáció-időnek. Jelenlétét már A Hír, hogy az első minisztertanács szeptember kilencedikén lesz. Most arról értesülünk, hogy nyomban ezután hozzáfog a kormány a kiegyezési tárgyalások befejezéséhez. Szeptember huszadikára készen kell lenni a kiegyezésnek, ami nem is ütközik nehézségbe, mert a főelvek meg vannak állapítva és nézeteltérés alig van a két kormány között. Wekerlének az osztrákokkal szemben nem sikerült megvédeni a magyar érdekeket, amit egyedül annak lehet tulajdonítani, hogy a kormányelnök nem állott a sarkára, hanem kedves és szíves, módfelel barátságos volt Beck báróhoz. A nagy barátkozás közben aztán szépen-lassan föladott mindent s a nemzet meggyőződhet majd arról, hogy Wekerle nem képviselte érdekeit kellő erélyvel és óvatossággal.

A Hír munkatársa ma a kiegyezés dolgában beszélgetett a függetlenségi párt egyik irányadó tagjával, kinek a kormány terveiről állandóan megbízható értesülései vannak. Ez a képviselő így nyilatkozott:

— Jó lélekkel mondhatom, hogy a kiegyezési tárgyalások nem fogják meghozni a várva-várt eredményt. A kiegyezés már készen van s az egyáltalán nem lesz kedvező Magyarországra. Ugyszólván az egész vonalon meghátrált a Wekerle-kormány s gazdasági viszonyaink nemhogy fejlődésnek majd, de határozottan visszaesés fog beállni. Vámszövetség helyett vámszerződést köt a kormány, ugyszólván ez a leglényegesebb engedmény. Kiváncsi vagyok, mit szól majd ehhez a kiegyezéshez a függetlenségi párt? És az ország, mely a rettenetes pénzügyi viszonyokat amugy is megsínyli. Csodálatos ugy-e, hogy a kormány az általános pénzdrágaságot nem veszi észre. Máskor, ilyen válság esetén, a kormány a pénzügyi segítségére sietett, most vígan nyaral a pénzügyminiszter. Nem közömbösség ez, nem hanyagság, hanem ravasz számítás. A pénzügyi helyzeten azért nem segít, hogy a kiegyezéssel, bármily rossz is lesz, meg legyen elégedve az ország

*

A kiegyezés, melyről ezt a lesújtó kritikát adja egy függetlenségi politikus, legkésőbb október végén a Ház elé kerül. Vajjon lesz-e bátorsága a 48-as többségnek szembeszállni Wekerle gyatra munkájával? Vagy mindent fölálodozunk Bécsnek?

Kárpótlás Belényesért

Kardos öröme

Fia született

A haza nyugodt lehet. A puha, finom és jó közjegyzőség megvan és Belényes sem panaszkodhatik. Csak a magyar jelölt vagy ötvenezer koronát, drága igazi pénzt hozott forgalomba. Hogy a kerület elveszett, hogy Glatz főispánról — erről a kedves, jó modoru uriemerről — megint kiderült a tehetetlensége, hogy éppen a legveszedelmesebb oláh agitátor került be a magyar parlamentbe — ezek apró semmiségek s akármilyen hevülettel támadja is miatta a függetlenségi párt felhivatalosa — kissé későn — Barta Ferencet, hamarosan napirendre tér a kínos bukás fölött a lomhán gondolkodó magyar politikai világ.

A kudarcba vitt magyar jelöltre, Kardos Árpádra alig lehet haragudni. A bátor léghajós takarékpénztári igazgató Budapest. Kissé furcsa ember. Az intézete is furcsa: a Ferencvárosban, a gróf Ráday-utcában van s a címe mégis József- és Ferencvárosi takarékpénztár. Miért a Józsefvárosi is, ha nincs a Józsefvárosban s ha már nincs ott, miért nem Lipót- és Ferencvárosi példál? Csak jobban illik egy bank nevéhez a Faubourg St. Leopold! Ilyen rejtély, de csak naiv és nem titokzatos a legutóbbi vállalkozása.

Barta Ferenc elhiteti vele, hogy némi pénzzel és az ő támogatásával képviselő lehet. Fölvezeti Glatz főispán elé és Glatz mindenképp megkérdi:

— Mi a politikai nézete?

— Méltóságos ur — feleli a bankdirektor — én nem vagyok politikus, én bankigazgató vagyok. Nem is készültem a politikára, de ha megválasztanak, hát ami szerény tehetségemtől telik, meg fogom tenni.

Talán megemelte is a kalapját, mint valamikor régen, amikor praktikánsnak ajánkozott valami irodába. Tizenkét napig kocszitatták ezt az embert hajnaltól késő éjszakáig, végighajszolták piszkos, szegény falukon, hogy végül félre tegyék, mint egy elintézett s most már felesleges alakot.

A Hír munkatársa beszélgetett Kardossal. Haza készült a családja körébe, de még csupa tűz volt és izgalom.

— Én nem mondom le mégsem Belényesről. Ellenkezőleg. Most fogom csak igazán megdolgozni. De magam. Nem kell nekem se Barta Ferenc, se a közigazgatás, se más.

— Hát Barta nem volt jó támogató?

— Lássá, így voltam én is. Bizony isten, azt hittem, hogy a képviselőjére a nép mindenütt úgy esküszik, mint az én szülővárosomban. Ott? Ott a képviselő a legnagyobb ember a világon! De Belényes? Valaki azt tanácsolta, hogy szidjam Bartát, akkor biztosan megválasztanak. És tudja, hogy követnem kellett volna ezt a tanácsot? Mert mi történt? Az történt, hogy mindenki szidta Barta Ferencet, csak én nem. Én dicsértem és erre az egész kerület azt mondta, hogy én is olyan vagyok, mint Barta. Ennyit ért az ő támogatása.

— De a csendőrség csak inkább az ön érdekében dolgozott, mint az oláhok érdekében?

— Erről is mesélhetek önnek dolgokat. Amikor nagyon sürgősen kellett egy rendeletet kihirdetni s minden perc drága óra volt, gyalog járőrökkel küldték szét a rendeletet. Mért nem küldtek ki lovas-csendőröket? — kérdeztem s azt a választ kaptam, hogy a lovak most abrakolnak éppen. Vagy egy másik eset. Az én választóim Csordás oláh ügyvéd háza előtt gyülekeznek. Valaki felhuzza az ablak vasredőnyeit, kidob ránk, magyarokra néhány követ s menten lebecsátja megint a redőnyöket. A magyar legények felkapják a köveket s visszahajítják s mi történt? A csendőrök nem a Csordás-házba mennek rendet csinálni, hanem a magyarokat támadják meg szuronyonnyal, puskatussal.

— S most mitévő lesz?

— Most? Hazamegyek, nem is megyek, hanem sietek és rohanok. Van is miért. Amíg én

agyonfáradtam, agyonbeszéltem magam, oda-haza kis fiam született...

Van hát ami kárpótolja Kardos uramat. Kis fia született, valószínűleg egészséges is s valószínű, hogy mire felnő, megtudja, milyen izgalmas idők voltak azok, amikor a világra jött. S aztán okul és nem megy le Belényesre szerencsét próbálni.

Egy darabont az alkotmányról

Lányi Bertalan politizál

A tótok között

Miért adtak neki szállást?

A darabont-ripókségnek nincsenek határai. Báró Fejérváry legényei azt hiszik, hogy valaha még életre kelhetnek számottevő tényezőkként a nemzet politikai életében. Mikor a törvénytelen kormányt elsöpörte a fürgeteg, joggal hitte mindenki, hogy ezek az árulók nem kerülnek többé a szemünk elé. Egyidőre el is takarodtak, de most megint előbujnak oduikból s szerepelni kezdenek. Kristóffy suttymban pártot szervez, az ugynevezet radikális pártot, — Lányi Bertalan pedig, a darabont-kormány volt igazságügyi ügyvivője politikai memoárjait írja. Most Liptó-megyében nyaral s olyan nyilatkozatokat tesz, melyekkel a közfigyelmet akarja magára vonni. Lányi ur, ki a Fejérváry-kormány tanácsadója volt, az alkotmánybiztosítókat vette szájára s elmondta, hogy mit tart ő e nagy és életbevágó kérdéssről.

— Nem sikerült eddig tiszta képet alkotnom arról, hogy a kormány milyen formában akarja megalkotni az alkotmánybiztosítókat — mondta Lányi. — Mindaz, amit a kormány eddig erről a kérdéssről nyilvánosságra hozott, csak arra alkalmas, hogy fokozza a homályt, ami ezt az ügyet körülveszi.

Ez az alattomos darabont mondott még egyebet is. Olyan fenhéjazóan és periden beszélt, ahogy csak egy megcsontosodott hazaáruló tud beszélni. Kijelentette, hogy az alkotmánybiztosítókat körül tett hivatalos és felhivatalos nyilatkozatok csak egy egészséges gondolatot tartalmaznak. Azt, hogy a hatásköri összeütközések eldöntésére új és független fórumot kell alkotni. A többi ugynevezett „alkotmánybiztosítók” — ezek a Lányi szavai — a legkevésbé sem alkalmas arra, hogy a hozzájuk fűzött vérmes reményeket megvalósítsa.

Halt! Elég legyen már a darabont-szemtelenségből. Rettenetes, hogy mi minden szabad ebben az országban. Notórius hazaárulók, kiknek tömlőben volna a helyük, szabadon járnak-kelekednek, tizenkétezer forintos évi nyugdíjat huznak az állampénztárból, kegyelmes cím dukál nekik és nyiltan szembe mernek helyezkedni az ország közvéleményével. Ez a Lányi is, ki a nagy nemzeti küzdelem során jó pénzért szállította Bécsnek a galád terveket, tovább szövögeti álmait. Ő beszél alkotmánygaranciákról, ő, aki az abszolutizmus jármát akarta a nemzet nyakába akasztani. Istenem, ez az ember sóvárog alkotmánybiztosítókat után! Valóban, az ember elborzad ennyi cinizmus, ennyi vakmerőség láttára.

Mi ez?

— Ez kérem egy türelmes állat, de még ez is csodálkozik az ország türelmén, hogy Lányi ur a fődarabont, aki a magyar alkotmányos szabadság eltipróinak élén haladt, ebben az országban mer beszélni alkotmányról...

A KIRÁLYNÁL

Harmadik Közlés

Minden jó fejtartva

Harmadik részét adjuk itt ISCHLBE kiküldött munkatársunk országos szenzációt keltett sorozatának. A királyról szóló, s a legközvetlenebb tapasztalásokon alapuló tudósítások már eddig is óriási feltűnést keltettek, pedig munkájának izgalmas fejezetei csak most következnek igazán. Ma munkatársunknak *Schratt Katalin asszonynál tett izzóan érdekes látogatása* kerül sorra.

Látogatás Schratt Katalinnál

Hogy Schratt Katalin asszony, aki a király régi személyes barátságával dicsekedhetik, Ischlben nyaral, azt minden egyebeken felül a kurlistából is megállapíthattam. A julius tizenhatodiki listán, a többi vendég között, ott van az ő neve is, szószerint így:

*Frau Schratt mit Dienerschaft aus Wien
Villa Felicitas
Steinbruch 37.*

Ha az ember Ischlben van, és különösen olyan küldetéssel van itt, mint a milyen az enyém, illik Schratt Katalint meglátogatni, sőt majdnem azt merném mondani: kötelesség. Fölkerestem hát, kocsit fogadtam, és kihajtottam hozzá.

Már az is érdekes volt, ahogy a kocsisomnak bementem a címet. Mondom neki: — A Villa Felicitas-ba. Tudja-e, hogy hol van? Steinbruch-ban.

Feleli a kocsis:

— Na, das ist schon weiter oben. (Följebb van.)

Mondom neki:

— Honnan tudja? Hát járt már ott?

Kinevetett. Hogy járt-e már ott? Villa Felicitas csak egy van Ischlben. Majdnem mindennap van fuvarja oda. Hiszen — mondta — „dort wohnt doch die Schratt.“

— Igen? — mondom, — sok fuvarja van oda? Hát aztán kiket visz?

Szószerint ezt felelte a kocsis:

— *Viele Herren. Die Cavalliere. Ein jeder Cavallier, der nach Ischl kommt, geht hinaus.* (Sok urat. A gavallérokat. Minden gavallér, aki eljön ide, kimegy hozzá.)

Ez érdekes volt. Tovább kérdezem.

— *Magyar gavallérokat is látott? Azok is ki szoktak hozzá menni?*

— Ujjé! — mondta a kocsis, és intett hozzá a kezével. — *A magyar a legtöbb, aki kimegy.*

— Ismerte-e valamelyiket?

Fájdalom, nevekkel nem tudott szolgálni a kocsis. Csöndes üggetéssel mentünk előre. Ischl központjától messze van Steinbruch, s még azon is túl van a Schratt Katalin villája. A kocsit vagy husz percig haladt. A Salzburgerstrassen kellett végigmennünk, az Ischl folyó partján, s ott, ahol a folyó majdnem derékszögben kanyarodik balra, egy kovácsműhely átellenében mi is balra kanyarodtunk, keresztülmentünk a Salzburgba vivő helyvasut vágányán, s azután egy zöldrácsos villa előtt megálltunk.

Milyen a Schratt háza?

— Itt vagyunk, — mondta a kocsis.

Mielőtt benyitottam volna, megnéztem a házat. Emeletes ház, és csak félig villa, félig pedig parasztház. A villának sövényből van a kerítése, két nagy, zöldre mázolt fa-kapuja van, s a rács mögött igen kicsi kert, néhány

bokor, néhány virágágy, és azzal vége. Szabadon álló ház, a városon már egészen kívül, s a hátsó fala, amelyen — mint a kocsisom mondja — szintén van bejárás, egy kis fenyő-erdőre néz, amely egészen az Ischl kanyarulatáig fölnyulik. Az erdőn túl az Ischl folyó van.

Be akarok nyitni, — a kapu zárva van. Nézem, próbálom benyomni, nem enged. A kocsisom leugrik, benyul a rácson, s azt mondja:

— Vexir-zár van a kapun. Valahogy így kell kinyitni.

De nem tudta kinyitni. Nagysokára a kapu szélén fölfedezem a csengő fogóját. Megrántom, és várok. Kis idő múlva kilép a házból egy monoklis fiatalember, megnéz, azután újra bemege.

— Der Tóni, — mondja a kocsisom. — A Schratt fia.

Talán huszonnégy éves lehet, erőteljes, kissé hizás felé hajló, nagyon elegáns fiú. Kis, angolosan megnyirt bajusza van, husos hajlott orra, kemény, csontos álla, nagyon le-sült, majdnem fekete, és monoklit hord. Az apja, Schratt Katalin férje, magyar ember: Kissnek hívják, és diplomáciai szolgálaton van. Maga a fiú, — mint a kocsis mondja, — tartalékos hadnagy és szintén diplomatának készül.

— Nagyon jó vendégem, — teszi hozzá, — mindennap én hozom ide föl a fürdőből.

Egy fehérekötényes szobaleány jön most ki a villából, kinyitja a kaput.

— Die gnädige Frau? — kérdezem.

— Die Frau Schratt? Ja. Sie ist zuhause!

Odaadom a névjegyemet, bemegeyek a kertbe, s vagy öt percig várok. Miért várakoztatnak meg ilyen sokáig? Az öt perc le-teltével a ház ajtajában megjelenik egy asszony. Hegymászó-ruhában, rövid angol szoknyában, hegyászó-cipőben, — úgy negyven év körül lehet. Roppant élénk, az ugynevezett csicsergő fajtából való, mosoly-ban elolvadtan, a szivességtől majdnem nekem esve mondja:

— Kérem, kerüljön beljebb. Én Schratt Katalin legjobb barátnője vagyok. — És megmondja a nevét, gondolom: Frau Hasel, de nem bizonyos, mert nem jól értettem, amint mondta, és udvariatlanság lett volna újra megkérdezni.

Magas vendégek

Az előszobán keresztül — gipszből és színesre festve egy szentnek a szobra állt az ajtó mellett, — bevezet Schratt Katalin fogadó-szobájába. Frau Hasel össze-vissza csicsereg.

— Frau Schratt mélyen sajnálja, — mondja — hogy nem személyesen fogadja a szerkesztő urat. Barátai vannak nála. *Magas vendégei vannak.* Mindig roppantul el van foglalva, — és kezdi föl-sorolni: fürdőbe jár, idehaza is kurát használ, *kétszer napjában fogadnia kell a felséges urat* . . .

— Tessék? — mondom. — Hogyan tetszett mondani?

— *Mondom, kétszer napjában ő felségét fogadja*, — rengeteg a dolga tehát. A hozzátartozóinak alig élhet. És most az ön látogatása is. Megkért engem, hogy fogadjam én, annyira egy test egy lélek vagyunk, hogy

amit én mondok, annyinak veheti, mintha ő mondta volna.

— Sajnálom, — mondtam, — de az a dolog, amiben én jövök, annyira különleges, hogy kizárólag maga a nagyságos asszony...

— Frau Schratt, — vág a szavamba, és ez kijavítás volt, nem nagyságos asszony, hanem: Frau Schratt.

— Szóval — folytatam — kizárólag Frau Schratt adhat felvilágosítást.

— Ugy, — mondja. — Hát annyira fontos a dolog. Hát ha nagyon fontos, akkor majd szólok neki. De mindenesetre tudnom kell, hogy megmondhassam neki legalább nagyjából, hogy miről van szó? Talán politikáról? Vagy valami ilyesméről? Vagy miről?

Schratt a magyar politikában

Most, — mit mondjak most. Okosnak kell lennem. Ha megmondom az igazat, hogy csak látni akartam Schratt Katalint, és beszélni vele, hátha megtudok tőle tudni valami fontosat, egészen bizonyos, hogy nem fogad. Különösen, ha — mint a barátnője mondta — *magas vendégei vannak.* Az igazat tehát nem szabad megmondanom.

— Hát, — mondom, — politikáról van szó, nemegészen politikáról, de effélééről. Szóval, vele magával kell beszélnem.

— Helyes, megmondom neki. De mégis, mi az ön kérdése. Talán megint arról van szó, hogy Schratt asszony beleavatkozik a magyar politikába?

— Ugy van. Erről van szó.

A dáma átmegy a másik szobába, s amíg odajár, azalatt szétnézhetek a szobában. Schratt Katalin szobája. Erdemes megnézni. Kis, alacsony, kétablakos parasztszoba. A falon, fehér alapon, kis kék virágok, patronnal festve. Az ablakokon rövid kis függönyök. Amilyen parasztos a négy fal, olyan finom és szép a szoba berendezése. Régimódi, ó-hangulatu butorok. A közepén kis, fényezett asztal, ivelt lábakkal. Körülötte ripsz-székek, fénytelen, mályvaszínű huzattal. Egy fiókos szekrény, s egy ébenfából való, gyöngyházzal berakott másik szekrény, amelyen apró porcellán- és ezüst-, meg arany-szelen-cék állnak, émaillirozott és égetett képekkel. A falakon is képek, csupa finom színben, *Mária Terézia* és *II. József* császár idejéből. Egy alacsony velencei üveges szekrényben arany-szélű porcellán-nemű, ragyogó tányérok és vékony, finom csészék. A szekrény tetején üvegből készült, furcsán össze-vissza csavart virág-tartóban mezei virág. A közepén fából készült, gyertyára berendezett csillár, amelynek párkánya sárkányok, vízi szörnyetegek s effélék mintájára van kifaragva. Oldalt nagy álló tükör, s a márványlapján *a királynak és Erzsébet királyné kis márvány-mellszobra áll.* Az asztalon a *Le Théâtre* néhány füzete. S végül, a szoba közepén, minden butornak koronájául, egy karosszék áll, a többinél nagyobb, — egy fejedelmi szék, a szövete rózsaszín mintás fehér selyemből való és ott, ahol kerek támlájának két vonala középen összeér, valósággal is van egy kis korona: önkényes disz-e, vagy olyan jelvény, amelynek joggal van ott a helye, nem tudhatni.

Madame visszajön. Schratt asszony tudni akarja, mint gondolom: *magyar-barát, vagy osztrák-barát érzellemmel avatkozik-e a magyar politika dolgaiba?* Némi habozás után azt felelem, hogy tudomásom szerint az érzelmei inkább Ausztria felé húznak, semmint Magyarország felé.

— *Hát ez természetes is, — hangzik a felelet; — hiszen ő is osztrák.*

— *Hát ebben szeretnék egyet-mást megtudni. De tőle személyesen.*

— *Az asszony kimegy, kisvártatva visszajön.*

— *Frau Schrott lässt sagen, — mondja; — Schrott asszony üzeni, és kéri, hogy ezt a leghatározottabb formában tessék megírni: azokból a hírekből, hogy ő beleavatkozik a magyar politika dolgaiba, egy árva szó sem igaz. Se magyar-barát, se osztrák-barát befolyásokat nem üz. Schrott asszony egyáltalán sohasem avatkozik politikába. Sokkal okosabb asszony ennél. Már csak azért sem cselekszi ezt, mert a császár úgy sem hallgatná meg. (Denn der Kaiser würde ihr kein Gehör schenken.)* Kérem, vegye ezeket tudomásul.

Valaki van nála!

— *Köszönöm, — felelem. — De ezeknek a kijelentéseknek csak úgy volna értékük, ha Schrott asszony szájából hallhatnám őket.*

— *Mondom önnek, — valaki van nála. A vendég is hallotta a dolgot. Lehetetlen, hogy Schrott asszony e pillanatban rendelkezésére álljon. Nem is erőltethetem a dolgot. Most még nevetnek, de ha erőltetjük, megharagudhatnak.*

— *Hát csak kérje meg. Egy pillanat az egész.*

— *Huzódózva ment vissza, de visszament. Mikor visszajött, így szólt:*

— *A felség türelmellen. Kérem, elégedjék meg ennyivel. Schrott asszony azt üzeni önnek, hogy szívesen látja, valamikor máskor, Bécsben, ha például önnek valami személyes ügye lenne, talán valami kérni valója, — nagyon szívesen.*

— *Nyujtotta a kezét, az ajtóig kikisért, azután visszament. Tehát úgy kellett elmennem Schrott Katalintól, hogy nem is láttam. Azért nem estem kétségbe, mert tudtam, hogy fogok vele még találkozni, mint ahogy úgy is lett, ahogy ez később ki fog tűnni. A képzelhető legérdekesebb körülmények között találkoztam vele. De erről majd később.*

— *A kertben már nem kísért senki. Körülnézek, nem látok senkit. Odamegyek a vezírkapuhoz, zárva van. Próbálom kinyitni, nem tudom. Visszamegyek, hogy majd szólítok valakit, aki a kaput kinyissa, hát abban a pillanatban surrant be valaki abba a szobába, ahol az imént én voltam. A következő pillanatban, — hallom, — a kulcsot ráfordítják az ajtóra. Szólítanak valakit, de nincs senki. Visszamegyek a kapuhoz, s a kocsisal addig piszkáltuk a zárat, amíg végre megtaláltuk a nyitját. Azután elhajtattam.*

— *Mindezekből kitűnt valami. Kitűnt, hogy mindazok, akik elsorolták nekem a király életrendjét, — kizárólag udvari emberek — következetesen kihagyták a király idejének egy fontos elfoglaltságát: azt az időt, amelyet Schrott Katalinnál tölt. Minden nap elmegy hozzá. Sőt napjában kétszer is elmegy. Most már csak az időpontot kell tudni, és azután végignézem ezt a látogatást.*

— *Érdeklődöm a kocsisomnál: hallott-e arról, hogy a király jár Schrott asszonyhoz.*

— *Hallottam róla, — mondja. — Persze, sokan nem tudnak erről. Én onnan tudom, mert Schrott asszony házmesterét jól ismerem régen. Ha tetszik, estére megtudhatom tőle, mikor jár a király a Felicitás-vilába.*

— *Hogyne tetszenék. — S a kocsis ettől fogva barátomná fogadtam.*

— *A kocsisal a postára mentem el, onnan a fogadómba. Később elmentem az átellenes fodrászüzletbe. A borbély épp az egyik udvari lakájt borotválta. A lakáj valamivel lekötelezhette a borbélyt, mert nem fogadott el tőle fizetséget, sőt az egyik szekrényre mutatott, válaszszon magának egy üveggel.*

— *Köszönöm, — mondta a lakáj, — úgy sem vehetném hasznát. Szigorú parancsban tiltották el nekünk, hogy illatszert használjunk.*

— *Miért?*

— *A felséges ur nem szereti.*

— *A borbély nevetett és azt kérdezte:*

— *Hát az udvari estélyeken a hölgyek?*

— *A lakáj megmerevedett, megbotránkozott arcot vágott, és elment.*

— *Este az állomáshelyén megkerestem a kocsisomat. Az ötvenegyes számú volt.*

— *Beszélt-e a házmesterrel?*

— *Beszéltem vele. Ugy hat felé, reggel. Akkor szokott a király odamenni.*

— *Félhatra a fogadóm elé rendeltem a kocsisát . . .*

(Folytatása: holnap.)

Furcsa nagykövet

Vigyázat, mázolvá!

Nem lehet felkelni . . .

— *A Hír tudósítójától.*

Páris, augusztus 27.

— *Itt Párisban van egy külföldi diplomata, egy nagykövet, aki általános — neveltségnek örvend. Ez után a bevezetés után szinte felesleges mondanom is, hogy ez a nagykövet Khevenhüller-Metsch gróf, Ausztria-Magyarországnak Franciaországba küldött diplomáciai képviselője. Öreg, megcsontosodott, merevgalléru diplomata, a Metternich iskolájából, klerikálisabb, mint maga Antonelli, a Piononno híres államtitkárja volt és konzervatívabb, mint Kaunitz, vagy Thugut voltak. Szinte szatírának látszanék, hogy Bécs éppen ezt az embert küldte Európa egyetlen köztársasági nagyhatalmasságához képviselőnek, ha nem tudná mindenki, hogy a bécsi Ballplatzon nem tudnak szatírizálni, csak — ügyetlenkedni.*

A vendégek odaragadtak

— *Khevenhüller párisi nagykövetsége egyike a legnagyobb ügyetlenségeknek, amit csak az osztrák diplomácia elkövethetett. Ottléte szinte folytonos inzultus a köztársaság ellen és Khevenhüller diplomáciai működése abban merül ki, hogy a tipikus osztrák arisztokrata göggyével ott iparkodik — de csak iparkodik — kellemetlenséget csinálni a francia köztársaságnak, ahol lehet.*

— *Még Loubet elnöksége idején történt, hogy a nagykövet egy farsangon éppen arra a napra rendezett bált, amelyen az elnök is bált adott és természetesen ugyanazokat a kitünőségeket hívta meg, akiket az elnök. Esterházy Sándor gróf, ez a nagyműveltségű, finom diplomáciai érzékű mánás, aki akkor még nem Londonban volt, hanem Párisban, mint nagykövetségi tanácsos Khevenhüller mellett, hiába ipar-*

— *kodott erről az ügyetlen kellemetlenkedésről lebeszélni a nagykövetet; a meghívók szétmentek és az eredmény az lett, hogy a bál estéjén a nagykövetség diszesen kivilágított palotájának termei kongottak az ürességtől. A haute société természetesen az elnök bálját kereste fel.*

— *Ez a fiasco azonban számításba sem jöhet a mellett, ami most érte — hála érte Khevenhüllernek, — a mi párisi képviselőtünket.*

— *Augusztus elején történt, hogy Khevenhüller elhatározta, hogy megint reprezentálni fog és ennek a produkálására legalkalmasabbnak tartotta azt, ha fényes garden party-t, kerti ünnepet rendez. Az osztrák nagykövetség palotájának szép kertje van, Khevenhüller kiadta tehát a rendeletet, hogy lampionokkal, izzótestekkel, díszítésekkel fel kell ékesíteni a parkot. Minden pontosan megtörtént, még a kerti padokat is újra bemázolták jó, finom, vastag zöld olajfestékkel.*

— *Elérkezett a mulatság napja és az előkelő társaságnak Párisban időző tagjai megjelentek a misztikus fényvel kivilágított parkban. Férfiak fehér flanel eleganciával, hölgyek lenge, csodás, kincsetérő világos toalettekben. És elhelyezkedett a társaság a padokon, frissítőket hordtak szét, díszkrét beszélgetés zsongott a bokrok alatt, míg nem elérkezett éjfél, a távozás ideje. Az urak, a hölgyek fölkeltek, illetve csak — föl akartak kelni. Mert a fölkelés némi nehézségekkel ment, az uraságokat igaz osztrák-magyar vendégszeretettel ölelte magához a pad: mindnyájan odaragadtak a friss mázolásához. Akinek pedig sikerült a felkelés, az szomorúan nézett végig a ruháján, — hölgyek, urak egyaránt olyanok voltak, mint a zebra, az aznap mázolt padok megléniázták őket.*

— *Diplomáciánk sikerének e váratlan éklat-ja természetesen óriási hatással volt a vendégekre, akik sietve kotródtak el a nagykövetség kertjéből, ahova bizonyára nem fogják többé betenni a lábukat.*

Biztos módszer

— *Hogy benne vagyok annak az elmondásában, hogyan grasszál Párisban a Balkán a mi diplomáciánkban, elmondok még egy balkáni történetet, amely szintén itt játszódott le.*

— *Tudjuk, hogy itt meglehetősen sok a román ember, de azt kevesen tudják, hogy itt meglehetősen félnek tőlük. Délutáni tanyája a román kolóniának a Café de la Paix volt, ez a nagy, előkelő, díszkrét kávéház, amelybe járt az Adeverul is, a románok kedves lapja. A kávéház tulajdonosa éppen román vendégei kedvéért tartotta ezt a lapot, de csakhamar megbánta az udvariasságát. A románok kezdték magukat olyan fesztelenül viselni a kávéházban, hogy a többi vendég csakhamar megsokallotta. Lármaztak, műveletlenkedtek, handabandáztak, sőt még egyebet is cselekedtek.*

— *A kávéház tulajdonosa vakarta a fejét, de végre geniózisan oldotta meg a kérdést. Kidobta kávéházából az Adeverul-t, nem fizetett többé rá elő. És egy nap a románok hiába követelték a lapjukat, nem kapták meg. Éktelen haragra gyuladtak, követelőzni kezdtek, de mikor csak vállvonogatást kaptak feleletül, corioláni dühvel elhatározták, hogy nem teszik be többé lábukat a Paixba és csakugyan el is maradtak.*

— *És attól fogva a Café de la Paixben helyreállt a régi díszkrét csend és megszűntek — a kabátlopások . . .*

A fehérvári válság

Eltolencolt munkásvezérek Feloszlatták a sztrájkanyagát Lázban a munkásság!

A Hír kiküldött tudósítójának telefonjelentése.
Székesfehérvár, aug. 29.

A székesfehérvári általános sztrájk még nem ért véget, pedig a hatóságok könyörtelenül törnek az elfojtására. Ma a rendőrség a végső eszközök-höz nyult, hogy a város nyugalmit visszazerezze. Egymásután viharoztak az események: feloszlatták a sztrájkanyagát; Handler és Forgács sztrájkvezéreket letartóztatták; a tanács rendkívüli ülésben helybenhagyta a rendőrség ítéletét; e vezéreket eltoloncolták. A rendkívül szigorú intézkedések óriási izgalmat keltek a munkásság körében. A harc folyik tovább!

Szétszórják a sztrájkolókat

Az éjszaka folyamán újabb zavargások voltak. Egy nagyobb csoport *Lehey* Ferenc ipartestületi elnök házána *összes ablakait beverte*. A Marsellaiset dalolva vonultak az Elite kávéház elé, amelynek *nagy üvegajtóit bezúzták*. Csenedőrség oszlatja szét a tüntetőket. A *Luria* nyomdában izgató tartalmu felhívásokat nyomattak; a rendőrség az összes példányokat *elkobozta*.

A tüntetések állandó izgalomban és félelemben tartották a város lakosságát. Ez késztette a rendőrséget — amint azt *A Hír* már tegnap jelentette — hogy a *sztrájkanyagát karhatalommal feloszlassa*. Reggel kilenc órakor csenedőrség és rendőrség szállotta meg a *Rózsakertben* levő sztrájkanyagát. *Simon* Sándor alkaptány kihirdette a rendőrség végzését, amely szerint a *sztrájkanyagát feloszlatta*. A rendőrség végzése nem tartja indokoltnak a sztrájkot, mert az nem gazdasági mozgalomban gyökerezik. A másik indoka a feloszlátásnak az, hogy a rendőrség az előrelátható zavargásoknak akarja elejét venni. A munkásság csendben, rendben szerte szelődött a városban.

Letartóztatják a vezéreket

A rendőrség ezután az utcák megtisztításához látott. Tíz óra táján letartóztatták *Kenedi* Kálmán, *Wohl* Sándor és *Harmat* Imre sztrájkoló munkásokat. *Handler* Gyula és *Forgács* Dezső párttitkárokat a rendőrségre idézték, ahol egy óráig tartott a kihallgatásuk. Ekkor a *két kiutasított párttitkár letartóztatták*, azzal az indoklással, hogy izgatnak a munkaadók ellen és ha szabadlábban maradnak csak fokozzák a helyzet súlyosságát. *Rék* főkapitány kijelentette *A Hír* tudósítója előtt, hogy a sztrájk vége felé jár és a *vezérek eltoloncolása* után helyreáll újra a nyugalom, amelyre már nagy szüksége van Székesfehérvárnak.

Dönt a tanács!

Székesfehérvár tanácsa ma délután félnégy órakor *Havranek* polgármester elnöklésével *rendkívüli ülést tartott*, amelyen *Handler* Gyula és *Forgács* Dezső felebbszót tárgyalták. Négy órakor már készen volt az ítélet: a *rendőrség végzését teljes egészében helybenhagyták*. A fogvatartott vádlottakkal nyomban közölték az ítéletet.

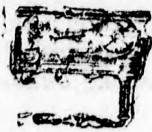
Tolonckocsin

Mintha a városban csakugyan helyreállt volna a rend. Csak a vasuti ut forgalmas, a munkások csoportokban vonulnak a pályaudvarra és elhagyják a várost. Az üzletek nagyrészt délután sem nyitották ki. A munkások megváltoztatták taktikájukat; a vezérek letartóztatása óriási izgatottságot keltett, de nem fajult zavargássá.

Handler Gyulát és *Forgács* Dezsőt a tanács végzésének felolvasása után arról is értesítette *Zavaros* alkaptány, hogy a legközelebbi vonattal illetőségi helyükre toloncolják őket. Ez ellen csak az eltoloncolás után, a belügyminiszternél kereshetnek orvoslást.

Négy óra tizenöt perckor foganatosították az eltoloncolást. *Forgács* Dezsőt, aki a fehérvári földmives szakszervezetek titkára volt *Gyöngyösre*, *Handler* Gyulát pedig *Szombathelyre* toloncolták.

Vigyázat

— Ne tessék minket cáfolni. Mert a cáfológép felfordul.

Válasz egy cáfolatra

Tisza mégis meglötte Beöthy Lászlót

Tisza fia agyonlőtt egy hajtót Az erdő titkai

Tisza Környezete cáfol. Igazán ezt az urat nem ismertük. A cáfolata tegnap éjszaka ez volt a félhivatalos *Magyar Távirati Irodában*:

Egy reggeli lap Beöthy László volt főispánnak a geszti vadászaton történt állítólagos sebesüléséről ad hirt. *Tisza* környezete most kijelenti, hogy erről a dologról nem tudnak semmit.

Meglepően ötletes a cáfolat. Tehát Tisza Környezete, nyilván egy magas, szikár ur nem tud semmit a geszti szerencsétlenségről. Elhiszük. De Tisza István tudhatná. Mert *gróf Tisza István, Magyarország volt miniszterelnöke ebben az esztendőben egy geszti vadászaton súlyosan megsebesítette Beöthy Lászlót, Bihar megye volt főispánját*. Mult alkalommal nagyon is tartózkodók voltunk. Most majd elmondjuk azt is, hogy Tisza vadászatain nem ez az első ilyen eset. Hogy ifju gróf *Tisza* István, Tisza fia — erről talán többen tudnak — négy évvel ezelőtt agyonlőtt egy hajtót, hogy gróf *Tisza* István, Magyarország volt miniszterelnöke ebben az évben — ezt valószínűleg tudja mindenki — úgy összevert a geszti vadászaton egy hajtót, hogy az súlyos testi sértés miatt ellene feljelentést tett. Ime, mindezt nem tudja Tisza Környezete.

I.

A geszti vadászaton Tisza István mégis megsebesítette Beöthy Lászlót

Nem tehetünk mást, újra elmondjuk: gróf *Tisza* István januárban, a téli vadászatok egyikén súlyosan megsebesítette Beöthy Lászlót, Bihar megye volt főispánját. *Nagyváradon mindenki tud erről* és elég érthetetlenül mindenki titokban tartotta. A kaszinóban nem egy alkalommal, mint Tisza lapja mondja, hanem *igen sokszor beszéltek a feltűnő és titokban tartott vadász-balesetről*. Olyan helyről kaptuk ezt az információt, amely feltétlenül kompetens; *olyan ur mondotta el a dolgot, aki a kaszinóban a vadász-balesetről szóló vitákat saját fülével hallotta*.

Miért mondotta akkor a kaszinó gazdája, hogy ő is tud a sebesülésről, ha nem történt meg? Miért ment ki dr. *Fráter* Imre kórházi főorvos hetenként háromszor Mezőtelegdre Beöthy Lászlóhoz? Miért titkolódzott a háziorvos? Végül: miért lőtt bakot a félhivatalos cáfolat, amikor *Tisza* István valóban meglötte Beöthy Lászlót?

II.

Tisza fia a geszti vadászaton agyonlőtt egy hajtót

Ezt a történetet már régen tudjuk. Valószínű, hogy mások is tudják. Azért mondjuk csak el, hogy megmutassuk mindenkinek: a Tisza-féle vadászbotrányokról a nyilvánosság jobban van informálva, mint Tisza Környezete. 1903. szeptember 14-ikén a geszti vadászterületen, a nagy-gyöntéi erdőben vadászott Tisza fia, ifju gróf *Tisza* István, egy hajtó, *Ungvári* István parasztagazda fia, *Ungvári* Albert társaságában. Váratlan, megdöbbentő vége lett a vadászatnak. Késő este *állott koponyával, holtan maradt a helyszínén Ungvári Albert*, a hajtó. Tisza fia *másnap*, amikor megkérdezték, bevallotta, hogy *ő lötte agyon a hajtót*. Nagy apparátussal indult meg a nyomozás. Az ügyészség kiment a helyszínére és megindította az eljárást ifju gróf Tisza István ellen. Ez az eljárás hamarosan véget ért. Nem került még a törvényszék elé sem a *gondatlanságból okozott emberölés ügye*. 1903. év végén, Tisza miniszterelnöksége idején a *nagyváradi királyi ügyészség* 2456/1903. alatt hozott határozatával az eljárást egyszerűen megszüntette.

III.

Tisza István verekszik a hajtóval

Ez az időrendben legutolsó vadászbotrány áprilisban történt és nagyjában köztudomású. Gróf *Tisza* István januárban vadászat közben rálőtt egy nyulra. A nyulat könnyen sebesítette meg, a nyul elszaladt. Rákíáltott a hajtójára, *Tyipon* Mitru nevű oláhra, hogy *fusson a nyul után*. Ez *meztagadta*. Gróf *Tisza* István erre megfogta a hajtót és *össze-vissza verte*, úgy hogy *ágyba került*. A megvert oláh, *Tyipon* Mitru súlyos testi sértés miatt feljelentette Tisza Istvánt. Április 14-én tárgyalta ezt a nagyszalontai királyi büntető járásbíró és *Tisza* Istvánt, aki védője, dr. *Szicszay* Kálmán társaságában megjelent a tárgyaláson, természetesen *felmentette*. Az oláh felebbszett. Tisza ügyvédje, *Szicszay* Kálmán előbb *husz krajcárt*, majd *öt*, utóbb *tíz* forintot ajánlott fel az oláh hajtónak, hogy a felebbszést vonja vissza. A legutolsó ajánlat hatott. *Tyipon* Mitru *tíz* forintért visszavonta a felebbszést.

Ezek a rideg tények.

NYILTTÉR

E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Tisztviselőtársainkhoz!

Van szerencsénk a kártárs urakat értesíteni, hogy a szövetkezetek által netán felmondott váltókölcsönöket kifizetjük, ha a kölcsönvevő és kezesinek fizetése törvényes letiltással terhelve nincs. Intézetünk eddig egyetlen váltót sem adott visszavisszatartásra s így a kölcsönök teljes diszkrétója biztosítva van. Takarékbetétek után 5 és fél százalék kamatot fizetünk.

Tisztviselő Takarékpénztár részv.-társ.

Budapest, Rottenbiller-utca 5. Telefon 99-29.

Igazgató: Lázár Árpád gróf főispán, Szentmarjay Dezső királyi bíró, földbíró, Zákó Milán főispán, Nagy György kir. tanácsos, áll. jószágigazgató, Grubanovich Géza kir. törv. elnök, nagybíró, Leopold Kornél kir. tanácsos, pénzügy-igazgató, Béresy Ernő posta- és távirat tanácsos, Nyéki Németh Imre belügy-miniszeri titkár, földbíró, Gorovay Miksa gyári főhivatalnok, Quirini Gusztáv műszaki tanácsos, Utry József székesfőv. vásár-igazgatója, Halász Vilmos a generál bizt. társ. ny. cégvezetője, Würth Pál m. á. v. főmérnök, budapesti háztulajdonos, Dénes Gyula a Könyves Kálmán ir. részv.-társ. irodafőnöke, Dr. Fetschmann Illés jogtanácsos, Keleti Lajos ügyvezető igazgató, háztulajdonos. A választmány elnöke Dr. Várossy Gyula kalocsai érsek, alelnökei: báró Pongrácz Vince min. o. tanácsos, a pénzügyminiszterium elnöki osztályának vezetője és Tabody József min. tanácsos. A felügyelő-bizottság Demár Károly kir. főügyész-helyettes, dr. Csáthy Lajos miniszteri tanácsos, Zsolnai Plossek Ferenc miniszteri tanácsos.

Dr. Lázár Pirooska

Internátussal kapcsolatos

felsőbb leányiskolájában

Budapest, V., Váci-körut 78, I. em. I.

a beírások augusztus 28-tól
szeptember 8-ig tartanak 10082
d. e. 1/210-1-ig, d. u. 3-6-ig.

Telefon 63-03.

Telefon 63-03

Tüdő-mellbajok

(tüdővész — tuberkulózis — I. II. szakában), vérkőpést, tüdőveszesurrt, kitűnő eredménnyel gyógyítottak új gyógymóddal, inhalációkkal és

szérumoltásokkal

Dr. HARMAT GYULA tüdőbajok rendelőintézete—inhalatorium

BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 82.
Rendelés 11-12. 2-4-ig.

Budapest összes iskoláiban használt tankönyvek kaphatók

Mai Henrik és Fia

könyvkereskedésében

IV. ker., Múzeum-körút 31/a.

Nemzeti Múzeummal szemben.

Telefon 93-48. Telefon 93-48.

HUZATMENTES, SZELLŐS HELYSÉG AZ EGÉSZSÉG FENNTARTÓJA!

A „HUNGÁRIA” magy. kir. szabadalmazott védjegyzett és kitüntetett

ABLAKSZELLŐZTETŐK ÉS AJTÓCSUKÓK

kétszertelű és legjobbak. Képes árjegyzékkel és felvilágosítással készséggel szolgálnak:

KORÁNYI és FRÖHLICH magy. kir. szabad.

„HUNGÁRIA”

Önműk. ajtócsukók és ablakszellőztetők, lakatos-árak, napellenzők, vasszerkezetek, ajtó- és ablakredőny-gyárosok.

Telefon 23-76. BUDAPEST Gyár-utca 12/H.

NŐI FEHÉRNEMŰEK

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig az áruházam előcsarnokában megtekinthetők. Minden darabon a legolcsóbb szabott ár látható.

KERTESZ PAL, Rákóczi-ut 40.

A Népsinházzal szemben.

Telefon 46-79. Szigorúan szabott árak.

Előkelő

társadalmi összeköttetésekkel bíró urakat és nőket egy új irodalmi mű megrendelésére helyben és vidéken fényes javadalmazással alkalmazunk. Akvizícióképes egyének (mellékes foglalkozásként is) könnyen kereshetnek meg havonta 1000 koronát. Magyar Könyvkereskedő Részvénytárs. Budapest, Liszt 10110 Ferenc-tér 6.

Rum és Likörök

készítése házilag!!

100%-200% megtakarítás!

fillér 80 fillér

egy adag koncentrált jamajka rum kivonatot, vagy az alább felsorolt likörkivonatok bármelyike, melyek segítségével 1½-2 liter igen finom rumot, vagy 2½-3 liter igen finom likört készíthetünk. Használati utasítás minden üveghez. — Allasch, Anisette, Benedictiner, Chartreuse, Császárkörte, Curacao, Cseresznyelikör, Diólikör, Fodormenta, Kakaó, Kávé (Crème de Mokka), Kőményes, Meggylikör, Marasquinó, Rosztopsin, Vanília, Waldmeister, Őszi és sárga barack stb. Conc. jamajka rum-kivonatot és Cognackivonatot

I kor. beküldése ellenében bérmentve küldök egy adag bármilyen likör vagy rumkivonatot próbára. Főraktár:

Majthényi Béla

arany kereszt drogéria és illatszertár
Budapest, IX. ker., Várház-körút 15.

BUDÁN

II. ker., Fő-utca 49. sz. alatt a

CSILLAGH-féle nyilvános 6 osztályu magán elemi fiú- és leányiskolában a beirtások megkezdődtek.

Nincs szén!

A tanácstalan tanács

A gyáripár veszedelme!

Mi vár a közönségre?

Titkos kezek. Hol a Kormány?

Egyetlen lépés nem történt még a széninség és a szénuzsora ellen. Ma pedig újabb adatokat kaptunk, amelyek az eddigi leleplezéseknél is feketébb színben tüntetik föl a vigasztalan helyzetet. Szinte matematikai pontossággal kiszámítható, hogy a mostani viszonyok közt novemberig nem is segíthetnek már ezen az állapoton s Budapest utcáin vér folyik majd a szénkereskedők telhetetlen vágya és a hatóságok *bűnös könnyelműsége* miatt.

A közönségért semmit

A fővárosi tanács ma délben ülést tartott, amelyben a széninségről is tanácskoztak; de *nem a nagyközönség érdekében.*

Folkusházy Lajos tanácsjegyző, az illetékes ügyosztály vezetője elmondta, — amit *A Hír* már tegnap részletezett — hogy a széninség egyik főoka a vasúti forgalom számos akadályai, a kassa-oderbergi vonalakon. A főváros — úgy mond — mindent megtesz, hogy a *saját* szükségletét fődözze. Már a jövő hét végén készen lesznek a hatósági szénraktárak, amelyekben a hivatalok és iskolák számára százezer méter-mázsza szenet gyűjtenek össze. Ennek a mennyiségnek nagy része már biztosítva van. A fővárosi nyilvános üzemek számára való szenet október elsejéig szerzik be.

A legnagyobb foku nembánomság állapítható meg a tanács eljárásáról. Kutya se veszi a százezrek inségét. Egyetlen konkrét indítvány nem hangzott el az ülésen, a *publikum* érdekében egyetlen intézkedés sem történt. A főváros hatósága gondoskodik a maga szükségletéről s a lakosságot eszeágában sincs megvédelmezni a zsarolókkal szemben. A sajtó hangosan hirdeti a veszedelmet s a tanács jól tudta, hogy mai ülését e miatt különös érdeklődéssel várták, de fűtyült az érdeklődésre s az egész közönségre, a melynek *szolgálatára* rendeltetett.

Ilyen fölháborító eljárás Európának egyetlen metropolisában se maradna megtorlás nélkül.

A csehek okosabbak

A veszedelem pedig nőttön nő. Külföldről szintén vészhirek érkeznek. A porosz kőszénbányák munkásai *kimondták a sztrájkot* s ennek most óriási jelentősége van.

Jó ideig nem lesz szén s a *már utnak indított porosz szenet sem kapjuk meg.* A német bányadirekciók szerződése ugyanis olyan természetű, hogy ha az oderbergi német-osztrák pályaudvarról záros határidőn belül tovább nem viszik a szenet, megszünik a szállító kötelezettség, illetve másfelé, — főképp Bécsbe liferálják az árut.

Másik fontos külföldi hírünk az, hogy Csehországban is kitört a széninség s az élelmesebb csehek egyre-másra dugják be a szénbeszerzés forrásait a magyarok orra elől. A *prágai* község-tanács már intézkedett, nem úgy, mint a budapesti, nyilvános árusító-helyeket létesít. Nekik lesz elég szenük s éppen olyan arányban fogy a mi reményünk arra vonatkozólag, hogy a szén-okozta forradalmat elkerülhessük.

Hogyan jutottunk idáig? *Hallatlan visszavonások* következtében. Ma már teljes meztelenségben látjuk a hatósági slendriánság és panamá-zás egész sorozatát.

A tavalyi széninség nyomán nagyképű reformokat hirdettek s teljes esztendeig mulasztották el a kötelezőteljesítést.

Nincs vagon!

A kassa-oderbergi vasut, amelynek sohasem volt elég kocsija, már régen kérte a kereskedelmi minisztertől harmincmillióshoz beruházó kölcsönnek fölvételét. Az egész ország jelentős érdeke lett

volna, hogy ezt az ügyet elintézzék. Megígérték, de semmiféle konkrét intézkedést nem tettek.

Gyerünk csak tovább. A magyar szén tudvalevőleg nem elég s nem elég jó; rá vagyunk szorulva a porosz szénre, mert az *angol* nincs módunkban kellő föltételekkel megkapni. A porosz szén körül forog tehát az egész affér s ezt a kassa-oderbergi vasut *egyellen* sinpárján nem tudják idejuttatni. Lokomotiv sincs elég.

A kereskedelmi miniszterium furcsa paktumot kötött a kassa-oderbergi vasutal — és itt kezd büzlenni az ügy. Átirt ugyanis a vasutigazgatósághoz, hogy bármennyi lokomotívot és kocsit ad kölcsön, ha garanciát kap, hogy a vasutársaság elég szenet szállít a *fővárosi gázgyárnak.* Éppen a fővárosi gázgyárnak és nem a budapesti publikumnak. A válasz az volt, hogy örömmel fogadják a segítséget — kautélájával együtt — s kéri a részletek sürgős elintézését, mert a szénszállítás megkezdődött már s az oderbergi *Nordbahn*-pályaudvaron tömérdek szén várja a hazahozást.

Kiderült aztán, hogy a *Mávnak* nincs elég vagonja. Annyi se, amennyi saját magának kell. Jellemzi a helyzetet, hogy valamennyi állomáson tiz kocsira való tartalékszenet kellene tartani hadi állapot esetére s egy olyan állomás sincs, ahol az előirt szénmennyiséget kimutathatnák.

Se a kassa-oderberginek, se az államvasut-nincs tehát elég kocsija.

A legutóbbi időben elkerültek a kassa-oderbergi vonalat és Marcheggén át hoznak szenet, ami persze jelentékeny fuvartöbblettel jár.

Akárhogy csúrik-esavarják a dolgot, mindig csak a közönség issza meg a levét. Az Államvasutak direkciója október elsejétől *főlemeli az ugynevezett kedvezményes szénárakat is.*

Becsukják a gyárat

A Hír újabb, nagy veszedelemről is értesült. Nemesak a főváros lakossága, hanem a gyáripari vállalatok nagyrésze is megsínyli a széninséget és illetékes emberek mondják, hogy *néhány gyárat be is kell csukni majd a széninség következtében.*

Az összes iparágak, amelyek a porosz szén használására vannak utalva, roppant bajban lesznek. A magyar bányáktól nem kaphatnak, mert azok régi vevőiktől nem vonhatják el a szenet. A kereskedelmi miniszter az *angol* szénnek kivételes tarifa-kedvezményt adott. De az angol szén ára is oly *óriási mértékben* felszökött az utóbbi napokban, hogy még a kedvezményes díjtételek mellett is csak kevés gyár hozhatja be.

A *Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének* szepességi fiókja tegnap gyűlést tartott, amelyen a köszönhiányról tanácskoztak és elhatározták, hogy a kereskedelmi miniszterhez azonnal beadványt írtéznék. Ebben hangsúlyozzák, hogy nincs reményük sem elég szénre s ha a miniszter speciális intézkedéseket nem tesz, november és december során a szepesi fiók *összes gyárait becsukják, egészen megszüntetik az üzemet.* A felvidéki gyárat ugyanis már hetek óta nem kapják meg a rendelt szénmennyiséget, mert *az oderbergi vonal minduntalan beszünteti a teherforgalmat.* A szállítók teljesítik a kötelezettségüket azzal, hogy a szenet a bányákból elindítják s nem tehetnek róla, hogy Oderbergben megakad a sok vagon. Negyvenötven vagonból négyet-ötöt kapnak meg a rendelők, — ha szerencsájük van.

A szénuzsora

A széninséget azonban Budapest lakossága sanyli meg leginkább. S a válságot rosszabbítja a nyereszkedés vágya. Arra a hirre, hogy széninség lesz, egyes kiskereskedők már ma drágábban mérik a szénét.

Nagyon jellemző az a nyilatkozat, amelyet a salgótarjáni kőszénbánya részvénytársaság igazgatója tett *A Hír* egyik munkatársa előtt:

— Nem igaz, hogy a várható széninség megokolta teheti a nagy áremelést. Határozottan állítom, hogy szemérmellen uzsorát visznek végbe. A gyártelepek, amelyek a szénkereskedők megkerülésével szerzik be a szükséges tüzelő-anyagot, kevésbé érzik az áremelkedést, mint a publikum, amely tehetetlen prédája az uzsorásoknak, ha egy-kettőre védelmére nem kell a hatóság. Biztosan tudom, hogy a kereskedők egy része spekulatív módon készült az áremelésre és tudatosan tuloz, amikor a szén behozásának akadályait emlegeti. A tényleges akadályokkal egyáltalán nincs arányban a szénárak emelése. Ezt én mint magyar bányaiszázgató mondom a házitűzésre alkalmasabb porosz szén érdekében.

Alapjában véve könnyen meg lehetne szüntetni a szénuzsorát. Miféle titkos kezek állják az utját annak, hogy a kormány közbenjárásával kényszerítsék a vasutakat a külföldi szén rendes szállítására? Miért nem szerez a fővárosi hatóság elegendő szénét, amelyet — akár a prágai mintára — hatósági árusító-helyeken, vagy legalább a kiskereskedők útján adna el a közönségnek? Mindenki a tehetetlen publikumon nyereszkedik? Miért szolgáltatják ki a szegény embereket az ellene valósággal szövetkezők mohóságának? Miért tűrik a szénagykereskedők kartelljét?

Erre a sok kérdésre első sorban a fővárosi tanácsnak kötelessége, becsületes választ adni. Vagy nem mer belenyulni a panamázók és uzsorások darázsfészkébe?

Hizik rajtunk az osztrák

Zsarol a bankjuk

Finom magyar milliók

Már az is meglepő, hogy az Osztrák-magyar bank, amelynek főtanácsa ma Bécsben ülést tartott az öt és fél százalékos kamatlábat nem emelte föl. Meglepő, mert azóta, hogy legutóbb — minden elfogadható magyarázat ellenére — a rátát fölszörfölte, a pénzpiac helyzete nem változott, ma tehát éppugy emelhetne volna, mint egy hónappal ezelőtt.

Pillanatnyilag azonban az osztrák jól lakott s a bankja nem kalózkodik a zsebünkben. De valami nagy gazságra készülhet, mert a jelentés, amelyet a mai konventikulumról kiadtak, titokzatos intelmet tartalmaz: Ezt mondja:

— *Általánosságban ajánlatos a takarékoság és tartózkodás, bár különös óvintézkedésekre ez idő szerint nincs ok...*

Hát a mi bőrünkre, Magyarország bőrére ne tessék takarékoskodni. Háromszázmillió korona pénze van a magyar kincstárnak a közös jegybankban s ennek a rengeteg pénznek az osztrák kereskedelem, az osztrák ipar látja hasznát, nem mi. A szövetkezeteink válságát, amelyről *A Hír* más helyütt ad szenzációs tudósítást, szintén a közös jegybank idézte fel, amikor előkelő, nagy pénzintézeteknek is visszaadta a szövetkezeti papírosokat.

Eleget elősködött rajtunk a bank s rajtunk a sor, hogy óvintézkedéseket tegyünk. Három év múlva lejár a bank szabadalma. Ki kell seprűzni az osztrák herét s meg kell teremtenünk az önálló magyar bankot, a nemzeti bankot. Pénz se igen kell hozzá. Ott a háromszázmilliónk, csak vissza kell szerezni.

Akna Budapest alatt

Megrendült a föld

Segítséget kértek a kormánytól

Válságban a szövetkezetek

Két millió kell elsejére

Húszezer végrehajtás előtt

A pénz-hóhérok, a nagy bankok megint kegyetlen munkát végeztek. Hirtelen, jóformán minden komoly, előzetes bejelentés nélkül ráillesztették a borotvát Budapest nyakára. Százezer ember adósa a fővárosi hitelszövetkezeteknek, amelyek között olyan ritka az adósával szemben korrekt dolgozó intézet, mint a gyűjtőfogházban az ártatlanság. A százezer adós magával rántott két-két kezeset, fizette a rengeteg kamatot, a késedelmi kamatot, a kezelési költséget, a beiratási díjat, az információs illetéket s most az előtt a kétségbeesítő veszedelem előtt áll, hogy a mit befizetett, elveszett és eredeti tartozását egész összegében újra és rögtön megveszik rajta.

Régi rákfeneje Budapestnek a szövetkezetek hyéna-serege. Boldog-boldogtalan, a kiből elegendő merészség volt, hitelszövetkezetet alapított. Még föl sem épültek a házak, már kész volt az új szövetkezet, amelyhez nem kellett egyéb, mint hangzatos cím, cégábrák a kapu fölé, néhány ütött-kopott íróasztal s megindult a nyuzás.

A nagy intézetek, a főrendiházi tagok, udvari tanácsosok bankjai sorra megnyitották pénztől duzzadó kasszáikat az uzsora-szövetkezeteknek. Derüre-borura adtak hitelt a nyuzdáknak, kéjjel számították le a tizenöt-husz percentre adott váltókat nagy kamattal s ha van bűnös abban, hogy Budapestet a hitelszövetkezetek valósággal aláaknázták, első sorban a nagy intézeteket kell feleletre vonni.

Az irgalmatlan pénz szivtelen hóhérai most újra halálos esapást mértek a szövetkezetek adósaira. A nagy bankok hirtelen megvonták a hitelt a szövetkezetektől, még a tisztességesektől is. A kiméletlen intézkedést azzal oldják meg, hogy a pénz nemcsak megdrágult, de alig is van — s éppen ezért drágult meg — és más célokra kell. A szövetkezetek kétségbeesve kilincseltek végig a bankokat, megjárták a hitel-koldulás egész kalváriáját s nem találtak meghallgatásra.

Óriási összegekről van szó. Csak a mostani esedékesség, az augusztus harmincegyedikén beváltandó váltók összege kétmillió koronára rug, de maga a fölmondott hitel több, mint husz milliót tesz ki. A főváros beláthatatlan katasztrófa előtt áll. A szövetkezetek nem tudják visszaváltani feleik elfogadványait s a váltó-birtokos nagy bankok a váltók alapján perelni fogják az elfogadókat, a kibocsátókat, a forgatókat s megveszik rajtuk a váltó összegét, tekintet nélkül arra, mit törlesztettek már le belőle a szövetkezetnél.

Segítsen a Kormány!

A szövetkezetek a legutóbbi napokban értekezletre gyűltek össze a Szövetkezetek országos kötelékében, ez az „erkölcsi” testületük, s megbeszéltek, hogy mitévők legyenek. Több

terv merült föl, kivihetőnek egyik sem bizonyult. A szövetkezetek anyagi háttere a szövetkezeti központi bank részvénytársaság is képtelennek bizonyult a kátyuba rekedt intézetek megmentésére. Megvitatták a helyzetet, amely sötét és reménytelen, végül elhatározták, hogy a kormányhoz fordulnak segítségért.

A kötelék három tagja Bochkor Károly egyetemi tanár, dr. Horváth Gyula országgyűlési képviselő és Földiák Gyula bankár, fővárosi bizottsági tag magukra vállalták, hogy a kötelék nevében beadványt intéznek Wekerle Sándor miniszterelnökhöz s pénzügyminiszteri minőségében is megkérlik, mentse meg a szövetkezeteket.

Az államtitkárnál

Hétfőn délben fogadta a háromtagú küldöttséget Décsy Zoltán pénzügyminiszteri államtitkár. Bochkor Károly rajzolta meg a helyzetet és átadta a kötelék kérvényét. Az államtitkár behatóan érdeklődött a részletek iránt.

— Nem csak a szövetkezetekről van szó — mondotta Földiák Gyula — hanem a szövetkezetek adósairól. Első sorban ezeket fenyegeti óriási veszedelem. A szövetkezetekkel, az intézetekkel nem történhetik nagyobb baj, legföljebb felszámol. De az adósokkal, vagy százezer ember belepusztul.

— Ha az elseji esedékességet a szövetkezetek nem tudják beváltani — tette hozzá Bochkor Károly — húszezer végrehajtás szakad már a jövő héten a fővárosra.

Majd szóba került az államsegítség konkrét terve. A küldöttség egyik tagja megemlítette, hogy az osztrák postatakarékpénztár nagy összegeket bocsátott az osztrák piac rendelkezésére s a példát követnie kellene a magyar postatakarékpénztárnak.

A kormány hatalmazza föl a postatakarékpénztárt, hogy már most augusztus harmincegyedikére adjon kétmillió korona hitelt a Szövetkezeti központi banknak s ez az intézet viszont annyit juttat belőle a kötelékébe tartozó szövetkezeteknek, amennyire ezeknek halaszthatatlan szükségük van. Ezzel csak a pillanatnyi válság szűnnek meg. Később további tizenöt-husz milliót kell a szövetkezeteknek kapniuk, hogy megmaradhassanak.

Décsy Zoltán megígérte, hogy az ügyről rövid uton jelentést tesz a Dánoson pihenő miniszterelnöknek s a deputációt elbocsátotta.

Mit bánja Wekerle!

A miniszterelnök pihen. Van is miért. Másfél esztendeje annyi szolgálatot tett Bécsnek, hogy igazán belefáradhatott. Most nyugszik az Ischlben és Bécsben kószoruba font babérok s mikor meghallja, hogy minő veszedelemben kergették a

nagy bankok Budapestet, valószínűleg a nagy fáradságtól csak ennyit tud mondani:

— Ne zaklassatok ezekkel a dolgokkal is. Várjanak a szövetkezetek, amíg visszamegyek Budára. Szeptember első napjaiban otthon vagyok . . .

Igenis, tessék várni . . . A modern Kollonics beszél belőle. Magyarországot koldussá kell tenni, aztán könnyebben föl lehet hajtani az osztráknak.

A miniszterium a szövetkezetek beadványát elküldte Dánosra. Ott tanulmányozza most Wekerle Sándor, a szövetkezetek pedig remegve várják, hogy mikor és mire fogja magát rászáni.

A deputáció tagjai

A Hír munkatársa fölkereste a miniszteriumban járt küldöttség két tagját, Bochkor Károly tanárt és Földiák Gyulát s megkérdezte tőlük, van-e reményük arra, hogy a kormány segítségükre lesz.

— Roppantul meglep — mondotta Bochkor Károly — hogy az urak az akciót megtudták. Mind a hárman, akik az ügyet a kezünkbe vettük, föltétlenül diskreciót fogadtunk. Nem értem, hogy pattant ki mégis. Most persze már nem lehet ok arra, hogy fölvilágosítást ne adjak. Bizony nagyon kínos helyzetbe került egy csomó szövetkezet.

— A bankok váratlanul fölmondták a hitelt s nekem, aki a szövetkezetek erkölcsi központjának elnöke vagyok, ebben a minőségemben is kötelességem volt eljárni. A bankokkal szemben tehetetlenek vagyunk. Akkor mondták föl a hitelt, amikor akarják. Most sorra fölmondták s nem egy szövetkezetet készületlenül talál a legközelebbi ultimo. A bankok magatartásuknak azt a magyarázatot adják, hogy nincs elegendő pénzük s ez igaz is. Ámde valami erkölcsi kötelezettség csak kell, hogy terhelje a nagy intézeteket is. Külömbiséget kell tenniük a szolid és a nem szolid szövetkezet között s a szolid és megbízható intézettel szemben látniuk kellene a nemzetgazdasági szempontokat is.

— D és y Zoltán pénzügyminiszteri államtitkár ur megígérte, hogy a mint a miniszterelnök döntött, határozatát velem közli. Ugy vélem, hogy két millióval, esetleg másfél millióval elintézhetjük az augusztusi esedékességet. De ha a segítséget nem kapjuk meg, a jövő héten huszezer váltópör és végrehajtás lesz Budapesten.

Földiák Gyula, a deputáció másik tagja minden érdekeltséget elhárított magától.

— Se közvetve, se közvetlenül nem vagyok érdekelve az akcióban. Azért veszek részt benne mégis, mert egyrészt értek a dolgokhoz, másrészt látom a kérdés nagy közgazdasági fontosságát és féltém a piacot, amely eddig nem látott katasztrófa elé kerül, ha gyors és alapos segítséget nem kapunk.

— A válságnak, amelybe a főváros sok szövetkezte sodródott, nagyrészt a nagy bankok is okai. Nem beszélek a Szende Amigélek intézeteiről, hanem a megbízható szövetkezetek sorsáért aggódom.

A szituáció végzetesen komoly. Huszonegy óra múlva itt a végső terminus: augusztus harmincegyediké. Ha a miniszterelnök a kért segítséget nem adja meg és a nagy bankok ragaszkodnak a fölmondáshoz, bekövetkezett a szövetkezetek Mohácsa.

Egy londoni statisztika most kimutatta, hogy Angliában a múlt évben kétszázhuszan haltak meg éhen. Ha nálunk éhes valaki, kimegy Amerikába . . .

A HIR

Siófoki hangok

A bankár: Rien! Weiszné ő nagysága veszi a lapot!

Budapest, augusztus 29.

A fővárosi alkalmazottak mozgolódnak. A fővárosi alkalmazottak mozgolódnak és legutóbb a demokrata-körben értekezletre gyültek. Ezen az értekezleten elhatározták, hogy nagygyűlést tartanak, nem memorandumot terjesztenek föl a belügyminiszterhez. A nagygyűlésen a fővárosi alkalmazottak egzisztenciális kérdéseit fogják megbeszélni. Az előkészítőbizottság körlevélben hívja föl a hivatalokat, hogy válasznak egy-egy bizalmiférfiut, aki a nagygyűlésre vonatkozó munkákban résztvesz. Illő lenne, ha minden illetékes hatóság rokon-szenyvel kísérné ezt a mozgalmat. Ezek a fővárosi alkalmazottak derék, szorgalmas, bekezdő emberek s az akciójuk az általános drágulással s a fizetésük rendezésével kapcsolatos. Amit kérnek, méltányos és meghallgatandó.

PUSZTASZER. Pusztaszeren ünnepet ülünk nemsokára. A turulmadár alá, egy szobor talapzatára letesszük a magyar mezőknek minden virágát, és énekek fogják zengeni első fejedelmünk, Árpádnak dicsőségét. Az ezereztendő Magyarország fog elzárándokolni ezereztendő halottjához, letérdepel emléke előtt és elviszi neki egy zaklatott nemzet panaszát. A mult s a multnak leghörsibb alakja adjon erőt nehéz küzdelmeinkhez. A nemzet hű maradt magához s a gyajai hagyományaihoz: az idő lett hozzánk mostoha és talán a sáfárjaink gazdálkodtak rosszul. Uj harcok előtt áll az ország: a magyar kalász kipereg; a földünk nem a miénk; a véreink tengerre szállnak; szegénységben élünk, mindenfelől mindenki nyomorgat és mindez még hagyján, lennének csak igazán szabadok, és ne függenénk másztól. Kellett, hogy ez az ünnep jöjjön. Pusztaszer földjén a roskatag magyar kihuzza magát és büszke szívvel néz a jövőre: ha harc, hát legyen harc, mindnyáján elmegyünk.

„Mehet!” A Máv. egy kis állomásán. Erdődön volt tizenöt esztendeig állomásfőnök Kántor Ferenc. Tizenöt éve kiáltották a fölébe ezt a szigorú szót, hogy:

— Mehet!

Néhány napja történt, hogy Kántor Ferenc állomásfőnök ezt egészen komolyan vette. A nélkül, hogy valakinek bejelentette volna, csendesen elszikkasztott az állomás pénztárából ötezer koronát és — elment. Senkisé tudja, hogy hová. A hivatalos lap mai számában a következő kedves meghívó jelent meg a szökésben levő állomásfőnöknek adresszával:

30248. Ismeretlen tartózkodású Kántor Ferenc erdődi állomásfőnök ezennel felhívatik, hogy beosztási állomásán 14 napon belül annál is inkább jelentkezék, mivel ellenkező esetben vele szemben a szolgálati rendtartás 53. §. utolsó bekezdésében foglalt határozomány fog alkalmaztatni.

Szeged, 1907. évi augusztus hó 26-án.

Az illetvezetőség.

Nem olyan ember Kántor Ferenc, hogy ha már szökik, csak potom ötezer koronáért szökjék. Van egy kis ügye Eszéken is; az ottani ügyészség körözlevelet bocsátott ki ellene.

Telefonon kérdést intézett A Hír szerkesztősége az eszéki királyi ügyészséghez és a városi rendőrség főkapitányához. Az eszéki rendőrfőkapitány a következő hivatalos felvilágosítást adta:

Kántor Ferenc erdődi máv. állomásfőnök ellen az itteni királyi ügyészség 2 héttel ezelőtt adott ki körözlevelet sikkasztás vétsége miatt. Ez az ügy nem hivatali sikkasztás. Ezt Kántor itt tartózkodása alkalmával követte el; egy rokonától sikkasztott kétezer koronát.

Állomásfőnök ur, Kántor Ferenc nagy bajban van. Egyszerre két helyről idézik. Nem azért állomásfőnök, hogy elfogassa magát. Valószínűleg összeállította a menetrendet . . .

— Házasság. Gara Géza, a Gara Géza és társa drogéria- és illatszergyári cég tulajdonosa, eljegyezte Neumann H. orvosi műszergyáros leányát, Margitot.

A HIMLŐ BECSBEN. A millió osztrák világáros megreeszket, megrendül. Rajta a himlőjárvány. A hivatalok személyzetét sürgősen újraoltják, a törvényszékek ülésire nem engedik be a közönséget, mert félnek a szörnyű járvány terjedésétől, sőt a Burgnak, a király háztartásának hivatalnokait, szolgált is figyelmeztették, hogy védekezzenek a himlő ellen. Az állami oltóanyag-készítő intézetből az utolsó pár nap alatt ötszáz ezer adag oltóanyagot vitt szét a közönség és most már a megriadt emberek, akiknek képzeletében föltámadt a halál képe, meg a himlőhelyes maszk, most üres kézzel zugolódva távoznak. Budapestről százötvenezer adag oltóanyag ment Bécsbe, hogy a bajba jutott bécsiek segítségükre.

Leánykereskedők. A budapesti leánykereskedők, akiket a Szegedre hurcolt Szabó Eszter eseléd leplezett le, a fővárosi rendőrséget is foglalkoztatják. Az erkölcsrendészeti ügyosztály, mielőtt a szegedi rendőrség átirata megérkezett volna, érdeklődött a sötét affér iránt, amelyre tegnap A Nap szenzációs közlése hívta föl első sorban a közfigyelmet. Az ügyosztály vezetője ma A Hír egyik munkatársa előtt a következő érdekes nyilatkozatot tette:

— Torkig vagyunk már hasonló ügyekkel, de egyben tehetetlenek is vagyunk. A mi törvényeink nem eléggé szigorúak a lélekkufárokkal szemben. Pénzbírságot és legfőlebb harminc napra terjedő elzárást mondhat ki a rendőrség. Kerületi kapitányságainkon se szeri, se száma az efféle akadémák. A leánykereskedők most nem nagyon félnek. A toloncházi büntetésért nekik bőseges kárpótlást ad undok mesterségük jövedelme s addig nem pusztíthatjuk ki ezt a fajzatot, amíg a törvény szakaszait meg nem szigorítják. Szerecsére készül már a budapesti prostitúció reformja és ezzel nyakára hághatunk a lélekkufárok nagyrészenek is. Schreiber kapitány tegnap érkezett vissza külföldi tanulmányutjáról, amelynek eredményét a napokban adja át egy memorandumban. Adatait és konkrét indítványait fölhasználják a fővárosnál készülő új szabályrendelet alkotásánál.

A szóban levő ügyben rendőrségünk még nem tud konkrét eredményt kimutatni. Pedig nagyszabású leleplezésre volna alkalma. Szilágyi Hugó zongoramester, Glancz Nátán ügynök és Horovitz Samu pincér tömérdek lányt elcsábítottak ó-utcai büntanyájukon és az egész környék népe valamást tehet a gazaigaikról. Nem is titkolóztak, csak olyankor, ha egészen friss árut liferáltak valahová. A környéken lakó leányok, akik rendőrségi felügyelet alatt fogadnak vendéget, valamennyien tudják Szilágyiról és társairól, hogy mi az igazi foglalkozásuk. Néhányukat el is akarták adni. De sokkal veszedelmesebb az a manipuláció, amit ártatlan leányokal végeztek. Ma este kilenc órakor is nagy botrány volt a büntanyán. Horovitz a Gerőféle nevelőnőket elhelyező intézetből elcsalt egy fiatal leányt, a tizenéves Gerster Margitot, azzal, hogy az Edison-kávéházba viszi pénztárosnőnek s eladta Takács Sándorné kerítőnőnek. A leány megszökött és bátyjával, Gerster József állatorvossal megjelent az ó-utcai büntanyán, ahol Gerster vasbottal csunyán elverte Horovitzot.

Boda Klotild meghalt. Habos csipkék és lágy selymek közt meghalt tegnap egy kisaszonny, aki a legkitünőbb szabónője volt ennek a városnak. Boda Klotild, mint a többi nagy művészek egyszerű sorból lett az első. A Népszínház varróműhelyében dolgozott, kosztümöket, jelmezeket szabott kóristalányoknak. A színház művésznői ismerték fel kivételes tehetségét és csudálatos izlését. Ugy nőtt ki a szabóműhelyből, mint a primadonnák a kórusból. Remek toalettetek varázsolt elő és sok diadalmas színházi estének lett névtelen hőse. Fialaton halt meg. Csendesen, finoman vonult el, mint ahogy életében járt, nesztelenül, észrevétlenül. Mig káprázatos ruhákat szabott pompás szövetekből, ő egyszerű szövetet viselt mindig. Kedves, szerény nő volt, akik ismerték, szeretettel gondoltak majd a szegény kis Boda Klotildra.

LELEPLEZETT MATURAGYÁR. Kerekas Béla miniszteriumi irodatiszt tegnap följelentést tett a rendőrségen Goétein Lázár középiskolai tanár ellen csalás miatt. Ma pedig egy vidéki tanító panasolta el a főkapitányságon, hogy Goitán Kálmán professzor négyszáz koronát csalt ki tőle. A tanár úrról kiderült, hogy több vezeték- és keresztnéven is szerepelt és évek óta szélhámoskodik, egy esztendő óta a Mátyás-tér 15. száma alatt. Az újságokban hirdette, hogy érettségi bizonyítványt szerez bárkinek záros határidőn belül. Bélyegköltés címén és több más ürüggyel százakat csalt ki az áldozataitól. Eddig tizenhét becsapott emberről tudnak. Legtöbb kliensét azzal a hazugsággal fosztotta ki, hogy meg kell vesztegetni a tanárokat. Egész sereg tisztoságos professzor nevével hurcolta meg ilyenfelmán. A kifosztott emberek közül azokat, akiknek a nevét ismerik beidéztek a rendőrségre s amennyiben a két följelentő vádjait megerősítik, Goitánt le fogják tartóztatni.

Eltűnt ezresek. A Gaedrich-féle bankcég, amelynek a helyiségét nemrég fölgyújtották és kifosztották, ma ismét bajba került. Tizenháromezer koronája rejtelmes módon eltűnt. A cég szolgálja, Várbogyay Ferenc ugyanis ma beállított a főkapitányságra és ismeretlen tettesek ellen följelentést tett lopás címén. Elmondta, hogy ma elküldték a postatakarékpénztárba egy csek beváltása céljából. A pénzt, — tíz darab ezrest és harminc darab százast, — egy nagy tárcába tette. A Szabadság-téren nagy fáradtság vett rajta erőt s egy padon az álmot elnyomta. Fölbredésekor vette észre, hogy az egész összeget ellopták tőle.

— Nehéz elhinni, — jegyezte meg Csócsán rendőrkapitány erre az előadásra.

— Bevallom, — mondta aztán Várbogyay, — hogy *ittas is voltam*, azért eshetett meg rajtam ez a szegény.

Miután a jegyzőkönyvet fölvetették, megindult a vizsgálat és Várbogyay István lakásán Beresényi-utca 34. szám alatt házkutatást is tartottak, — eredménytelenül. Délután névtelen levél érkezett, ezzel a tartalommal:

— Várbogyay összebeszélte két barátjával (az egyik rovtól multu ember) és kitervezték, hogy a szolga úgy tesz, mintha aludnék, aztán szépen engedni, hogy a pénzt kiszedjék a zsebéből. Tessék utánajárni Vasady Jenő voltapidijának, hogy kinek fizetett ma ebéd után váratlanul adósságot.

A rendőrségen is nyomban gyanusnak találtak a följelentést és a detektívek kutatták Vasady Jenőt is, de eddig nem akadtak ilyen nevű emberre. Miután semmiféle konkrét bizonyíték nincs, amely a Várbogyay bűnösségét igazolná, szabadlábon hagyták és ama bizonyos „ismeretlen tettesek” ellen folyik a vizsgálat.

Négy újságnak. Nem beszélünk szívesen róla, de nem akarjuk elhallgatni sem, hogy *A Hír*-t, amelynek ez a harmadik száma, akkora szeretettel, édeklődéssel és lelkesedéssel fogadták mindenfelé, amilyenre még alig volt nálunk példa. Reggel Budapest utcáin, a trafikokban és más sújágboltokban, szétkapkodták az újságunkat; s az országnak nincsen vidéke, ahonnan ne a legnagyobb sikerről kapnánk hírt. Tartalmát és szépségét egyképpen dicsérték és lapársaink, nekünk kedves barátaink, szintén megható jelét adták kollegialitásuknak: nemes, gyönyörű szavakkal köszöntik vállalkozásunkat. Ma újból négy lapársunknak, az *Egyetértés*-nek, a *Neues Pester Journal*-nak, a *Neues Politisches Volksblatt*-nak és a *Budapester Tageblatt*-nak kell megköszönnünk azt a meleg üdvözetet, amelylyel *A Hír* megjelenését fogadták. Meghatottan köszönjük irántunk való kedvességüket és hálával érezzük magunkat adósuknak.

A nőszabók sztrájkja. A csinos varrólányok és szabónők száma lepadt ma a nőszabómunkások sztrájkjának, mert sokat visszacsábítottak a műhelyekbe. A férfimunkások kitartóbbak és nem akarnak engedni a követeléseik négy főpontjából. Ma délelőtt terjesztették előjük a mesterek feltételeit s izgalmas vita után még elhalasztották a tárgyalást délutánra, amikor újabb heves vita következett. Meggyeztek annyiban, hogy elfogadják a munkaadók pontjaiból kettőt, amelyek a munkaidőre s arra vonatkoznak, hogy a fölmondás ideje szabad meggyezés tárgya legyen. Közéledés mutatkozott a többi hét pont dolgában is. A sztrájkolók száma most hatszázra tehető.

A bajai millió

Pánik a betevők között

Ostromolják a bankot!

Holnap dönt a vád tanács

Egyre nő, dagad és egyre bonyolódik a bajai bank milliós főnyereményének botránya. A nagy ügy egyik szereplője, Wagner Sándor könyvelő már a fogságban ül és elmélkedhetik a millió sorsán, amely mások kezébe jutott. A letartóztatott könyvvezető sorsa felett holnap dönt a vád tanács s ettől a döntéstől *szenzációs eredményeket várnak*. Biztosra veszik ugyanis, hogy Wagnernek büntársai vannak s nem lehetetlen, hogy *három-négy előkelő igazgatósági tagot is letartóztatnak a napokban*.

A bajai kereskedelmi és iparbank a botrány folytán válságos helyzetbe került. Attól lehetett tartani, hogy a tömeges betétfelmondások miatt a bank *nem lesz képes fizetési kötelezettségeinek eleget tenni*. Ez a veszély azonban ma elharult a bank feje felől. Az intézetnek segélyére siettek a többi pénzintézetek s a betétek kifizetésére *kétfélmillió koronát bocsátottak rendelkezésére*.

A 2219 — 40. számú sorsjegy

Az egész botránylavina abból keletkezett, hogy a bank 2219—40-es számú sorsjeggyel mult év végén milliós főnyereményt nyert. A feljelentő Eckert Gyula sorsjegyének a száma 2219—41 volt s azt vitatta, hogy időközben Wagner bűnös uton kicserélte részletívét s az sorsjegyre nyerte meg a főnyereményt. Wagner védője, dr. Vaisz Sándor *A Nap* tudósítója előtt ma kijelentette, hogy a segédkönyvekben tényleg vannak törlések és javítások, de ez teljesen jelentéktelen körülmény. A főkönyvi lapon pontosan be van vezetve, hogy a *nyerő sorsjegy a bank tulajdona volt*. Eckerték maguk sem merték *határozottan* állítani, hogy a nyerő 40-es számú sorsjegy az ő tulajdonuk volt. Amikor a sorsjegy részletívét bemutatták a banknak, megelőzőleg Eckert feljegyezte sorsjegyének a számát. *Ezt a följegyzést azonban felmutatni nem képes*.

A védő határozottan állítja, hogy Wagner nem követett el bűnt s biztosra veszi, hogy védcét holnap *szabadlábra helyezi a vád tanács*.

A bírósági szakértők véleménye meglehetősen terhelő. Ezek a nekik felmutatott skontrolapokban s Eckert 202. számú részletívében megtalálták a nyerő számot, a 2219—40. számot. A részletív 41-es számát ugyanis *ammóniák-gázzal* eltűntették s az 1-es szám helyén *szabadszemmel is kivethető, hogy ott azelőtt zéró állott*.

Ostromolják a bankot!

A bajai kereskedelmi bank betevői közt nagy riadalom támadt a történetek fölött. Tegnap és ma több mint *kétszáz ezer koronát* vettek ki s a bank helyiségeiben ember ember hátán tolong, hogy a pénztárhoz jussanak. A bank fennakadás nélkül ki bírta fizetni mindenki követelését. Ez némi megnyugvást kellett, úgy hogy a délután folyamán már csökkent a betevők ostroma.

A mentőakció

A bank különben sürgős lépéseket tett az iránt, hogy az esetben, ha a betevők ostroma nagyobb mérvet öltene, a szükséges tőke rendelkezésére álljon.

Egy helybeli pénzintézet, a Bajai Takarékpénztár már a mai napon *kétfélmillió koronát bocsátott rendelkezésére* a különben teljesen aktív, de szorongatott helyzetben levő banknak.

A szorongatott banknak a Szegedi Kereskedelmi és Iparbank, a Bajavidéki Takarékpénztár, a Szegedi Hitelbank és a Magyar Általános Hitelbank szegedi fiókja is fölajánlották a segítségüket. Az *Osztrák-Magyar Bank* bajai fiókjának főnöke pedig már tegnap nagyobb összegű váltóját eszkomptálta az intézetnek.

Mi történt Pánádon?

Honvédek és oláhok harca

Folyik a vizsgálat!

Hivatalosan: egy halott, sok sebesült

Pánád, ahol augusztus 25-én a honvédek és az oláh lakosság között véres összeütközés történt, Erdély mélyében, a hegyek között fekszik. Innen van az, hogy a nagyszabású eseményekről csak későn és ellentmondó hírek kerültek forgalomba. Ma már megindult a vizsgálat. *Hivatalosan megállapították, hogy a véres összeütközés honvédek és oláhok között valóban megtörtént és hogy ennek több áldozata van.*

Hogyan folyt le a véres összeütközés?

A Hír kolozsvári tudósítója beszélgetést folytatott Smich György jegyzővel, a véres összeütközés egyik szemtanújával:

— Vasárnap délután az ebédnél ült az ideérkezett két honvédzászlóalj tisztikara, amikor az oláhok az utcán csoportosultak, egy részeg oláh kántor, *Burcsa János* pedig bement a tisztek közé. Ez a részeg kántor összeszóalkozott a tisztekkel. *Jakab Sándor százados kijelölt tisztegyednek.* A kántor lármájára egy másik oláh jött a helyszínére. Ez is lármázni, majd dulakodni kezdett a századossal, mire *ez a részeg kántort arcultította*. Ekkor keletkezett a zavarodás, amely engem is magával sodort. Bizonyosan tudom, hogy *egy oláh meghalt, hárman súlyosan, tizenhatan könnyebben megsebesültek.*

Félhivatalosan két halotról és hatvanhat sebesültről tudnak. A falu jegyzője csak egyről tud.

Hivatalosan: egy halott, sok sebesült

Nagy apparátussal, de kevés eredménnyel folyik a nyomozás. Ott vannak a helyszínen, mint kolozsvári tudósítónk táviratozza, pánai *Vajna Albert* vezérőrnagy, a hatodik honvédkerület parancsnoka, *Takács Sándor* alezredes és a hadbíró két tagja. A polgári hatóságok részéről: *Madaras Gábor* vizsgálóbíró és *Dakiár Samu* ügyész szállottak ki a helyszínére.

A Hír kolozsvári tudósítója a vizsgálat során beszélgetést folytatott a vizsgálóbizottság egyik tagjával:

— Hivatalosan megállapították, a következőket: Szombaton érkezett Pánádra a huszonnegyedik honvédgyalogezred harmadik és negyedik zászlóalja. A katonaság és a lakosság között az első napokban semmiféle összeütközés nem volt. A honvéd legénység részt vett az oláhok táncmulatságán is. Vasárnap, huszonötödiken este nyolc órakor *Burcsa Demeter* oláh kántor *be akart hatolni* az oláh iskolában berendezett *tiszti étkezőbe*. Az ajtónál *örtség állott*; ez nem akarta bebocsátani a részeg tanítót. Erre *Burcsa dulakodni kezdett az örökkel*. *Jakab Sándor* százados erre *odament a dulakodókhoz*, mire *Burcsa vele is dulakodni kezdett*. *Jakab Sándor* százados kilökte a tanítót. A kántor azt vallja, *hogy megütötte*. Ez nem volt bebizonyítható. A dulakodás láttára *riadót fuvattak*, hogy a legénység összegyűljön és a veszekedéstől elvonassék. A riadó szavára *jeggyeresen* érkező legénység rohanás közben *többeket megsebesített*. Egy oláh embert egy altiszt kardjával megszurtt. Ez meghalt. Ezenkívül még többen súlyos sérülést szenvedtek. A halott neve *Csiparin Leon*. Temetése holnap lesz. *Több sebesült* állapota *életveszélyes*.

Hivatalosan csak ez történt Pánádon vasárnap, augusztus 25-én. Csak ez. Nem hivatalosan mindaz, amit tegnap megírtunk.

Nagy, szörnyű botrány színhelye Baja, Na ja: Egy milliót nyert, ez Baja baja.

TÁVIRAT TELEFON

Wagner tagad!

Szabadka, augusztus 29.

A letartóztatott Wagner Sándor könyvelő ma megint kihallgatták a szabadkai törvényszéken. A vizsgálóbíró reggeltől délig és egész délután vallatta a könyvelőt. A kiszivárgott hírek szerint Wagner kétségbeesetten tagad. A bíró egyes kérdéseire nem tud, vagy nem akar felelni. Előzetes letartóztatása ellen, védője, dr. Vaisz Sándor felfolyamodott a vádtanácshoz, amely pénteken délután öt óraker tárgyalja az ügyet. A vádtanács döntésétől szenzációs eredményt várnak. Ha ugyanis Wagner további fogvatartását határozzák el, újabb letartóztatások várhatók. Biztosra veszik, hogy három-négy igazgatósági tag is le lesz tartóztatva. Baján és vidékén őrjási izgalom közt várják a fejleményeket.

Jogászok véleménye szerint Wagner bűnsége nehezen lesz beigazolható. Ha ő bűnös, akkor több büntetésnek kell lennie, mert egyedül Wagnernek nem állott érdekében, hogy a gazdag pénzügyi vagyonát, egy millióval — bűnös uton gazdagítsa. Vagy ártatlan tehát Wagner, vagy pedig bűnös az egész igazgatóság.

Tizenöt kilogramm dinamit Lopás az erdélyi bányákban

Kolozsvár, augusztus 29.

Feltűnő dinamitlopásnak jöttek nyomára az Első Erdélyi Aranybánya-Társulat raktárában. Kedden hajnalban ismeretlen tettesek a társulat raktárából, amelyet nagy ovatossággal őriznek, tizenöt kilogramm dinamitot elloptak. Mindjárt az első vizsgálat során, amelyet a bányavezetőség a saját hatáskörében indított, román munkásokra esett a gyanu és kiderült, hogy négy hete állandóan dézmálják a dinamit-raktárt. A lopás ártterjed az Erdélyi Aranybánya-Társulat aradi és kolozsvári üzletvezetőségére is. Valószínű, hogy a lopások összefüggésben vannak a branyicskai hid ellen történt merénnyel és az arad-budapesti gyorsvonat ellen intézett robbanási kísérlettel. A kolozs- és aradmegyei csendőrségek ebben az irányban széleskörű nyomozást indítottak.

Amerikába!

Az ügynökök is megszöktek

Szeged, augusztus 29.

A szegedi törvényszéket ma Missler brémai kivándorlási cég dolgai foglalkoztatták. Kivándorlásra csábító nyomtatványokkal árasztották el a vidéket; zárt borítékban küldték ezeket és mindenféle fufanggal, hazugsággal, ígérettel csalták benne a népet Amerikába. A vádolt kivándorlási ügynökök megszöktek, így a törvényszék csak a röpiratok elkobzását rendelte el és az összes törvényhatóságoknak a figyelmét felhívják a kivándorlásra csábító cég üzemeire.

Kassai tisztviselők a lakbérért

Kassa, augusztus 29.

Hétszáz tisztviselő ma gyűlést tartott és elégedetlenségüket fejezték ki, amiért Kassát kihagyták a magasabb lakbérbe sorozott városokból. A határozatot küldöttség viszi a kormányhoz.

Magyar ember büne Amerikában Kislányokat rontott meg

New-York, augusztus 29.

Az Egyesült-Államok területén az utóbbi napokban rendkívül megsaporodott azoknak az állatias gonosztevőknek a száma, akik kislányokon elégitik ki perverz vágyaikat. Most kézre került egy New-Orleansban, aki magyar születésű s Mehojevics Lázárnak hívják. Hatéves kislány volt az áldozta, akit meg is gyilkolt. Az esküdtszék halálra ítélte és tegnap főlakasztották.

A cár élete ellen

Nem sikerült merénylet

Halál a büntetés

Nina csapata

Pétervár, augusztus 29.

Ma itélkezett a hadbiróság a cár ellen tervezett, de nem sikerült merénylet részesei fölött. A sok leleplezett cárelles összeesküvés közül talán ez volt a legvakmerőbb. A vezetője két asszony, egy titokzatos nő, akinek csak a keresztnevét ismerik; az összeesküvők egymás közt Niná-nak nevezték. A másik betegápoló apáca volt. Ez a két asszony megmenekült, de elfogták más tizenkét összeesküvőt. Meg akarták vesztegetni a cári palota őreit, hogy előbb Trepovot megölhessék, azután pedig a cár közelébe jutva, őt is a levegőbe röptessék. A terv annál inkább sikerülhetett, mert az egyik összeesküvő, Nikitenko, a cári palota egyik hivatalnokának volt a fia és ismerték a palotában. Az egyik őrtálló kozák azonban, akit meg akartak vesztegetni, följelentette őket. Nikitenkót és két társát kötélhalálra ítélték, kilenc más összeesküvőt pedig Szibériába, kényszermunkára küldték.

Egy császárság katasztrófája

A mór szultán fogságban
Forradalom és háboru

London, augusztus 29.

Marokkóban teljesen szétzúllott a rend, a császárság katasztrófa előtt áll és a franciáknak, akiknek sikerült a többi hatalommal megegyezniük, a hatalmas, gazdag ország, mint egy érett gyümölcs fog az ölükbe hullani.

Abdul Azisz szultán ellen, akinek már halálhíre is érkezett, föllázadt Fezben, a szék helyén a nép. Megostromolták a palotáját és az egész udvarával együtt a tömeg foglya.

Az igazi uralkodó ma már nem ő, hanem a fivére, Mulej Hafid, őt kiáltották ki szultánná.

Forradalom a mór fővárosban

Páris, augusztus 29.

Fez, Marokkó fővárosa, a szultán szék-helye lángokban áll. A városban kitört a forradalom, a tömeg ostromolja a palotát, amelyben a szultán és a miniszterek a csöcselék foglyai.

Töi, töi! — a végrehajtás felé!

Bajba jutott autók

Berlin, augusztus 29.

A berlini hétszáz bérkocsi-automobil közül a hilezők négyszázat lefoglaltak és valószínű, hogy még igen sok végrehajtás alá fog kerülni. Eleinte a bérkocsi-automobilok nagy bevételekre tettek szert, de mikor számuk nagyon felszaporodott, a jövedelem csekély volt ahhoz, hogy fedezni lehessen a temérdek reparatúra költségét, amely évente az automobil vételárának 10 százalékát teszi. Így az automobil-bérkocsitulajdonosok legnagyobb része anyagi zavarokba jutott.

Égő falu

Sátoraljauhely, augusztus 29.

Nagytoronya községben ma őrjási tűz ütött ki. A 800 lakosú falu kétharmadrésze leégett.

Jön a kolera

Oroszország és Románia felől

Bukarest, augusztus 29.

Az egészségügyi hatóságokhoz érkezett jelentések szerint Dél-Oroszországban ijestően terjed a kolera. A besszarábiai városokban nagy a veszedelem. A romániai határszéleken a hajókat vesztegár alatt tartják.

Munkásdal és királyhimnusz

Botrány Tittoni ablaka alatt

Udine, augusztus 29.

A fogadó előtt, amelyben a hazantázó Tittoni megszállott, a városi zenekar hangversenyt rendezett a külügyminiszter tiszteletére, de mivel nem játszotta az olasz király-himnusz, sok polgár lármásan követelte. A karmester hivatkozott a polgármester utasítására, viszont egy rendőrbiztos ráparancsolt, hogy játssza a sassa el a király-himnusz. A karmester engedelmessé vált. Ekkor a szociálisták a munkásinduló követelték és a király-himnusz kifütyülték. A nagy botrány az vetett véget, hogy a zenekar abbahagyta a hangversenyt.

Megostromolt forradalmárok Katonák és diákok

Epizód az orosz szabadságharcból

London, augusztus 29.

Odesszából jelentik: Három nap előtt öt fiatalember az estivonattal Odesszából Krivosszevóba utazott és a vasuti ór látta, amint egy magános kunyhóba osontak. Jelentést tett a rendőrbiztosnak, aki két rendőrrel és két kozákkal utánuk ment. Mikor a rendőrbiztos felszólította a fiatalembereket, hogy nyissák ki az ajtót, belülről lövések dördültek el; a rendőrbiztos holtan rogyott össze és egy rendőr súlyosan megsebesült. A közeli kaszárnyából ötven gyalogos és ugyanannyi lovas katona jött segítségül. Tizennyolc órán át védekeztek a kunyhóban a fiatalemberek és jól célzott lövésekkel sok katonát leterítették, mig nem elfogyott a golyójuk. Mire a katonák rájuk törték az ajtót, csak egy diákot találtak ott és egy társának a holttestét, hárman megfoghatatlan módon eltűntek. Az életben maradt forradalmár csak annyi felvilágosítást adott, hogy társa az utolsó golyóval főlölte magát, hogy a többi három hova menekült, azt nem akarta megmondani. A kunyhóban bombaraktárt fedeztek fel.

A hóhér fia

Páris, augusztus 29.

Párisban hóhérválság van. Az öreg Deibler, a régi, munkában megszűnt hóhér visszavonult a közpályától és átadta a hivatalát a fiának, Deibler Anatolenak.

Az új, fiatal hóhérnak igen érdekes a pályája. Az atyja kereskedőnek nevelte és a fiu kedvet is érzett hozzá. Egy nagy áruházban volt segéd és jól keresett is. Megnősült, elvett egy varróleányt, a legboldogabban élt; egyetlen passziója a biciklizés volt. Most azonban megunta a nyugodt, csendes életet, az apja vére föltámadt benne és most, hogy az öreg Deibler lemondott, ő lett az utódja.

Harc a templomban

Kopenhága, augusztus 29.

Izland szigetén történt, hogy a bíró egy csomó halászt tilos helyen való halászat miatt megbírságot. A halászok ezért mult vasárnap, késsel, revolverrel fölfegyverkezve megtámadták a bírót, aki a templomba menekült. Itt éppen prédikált a pap, amikor a dühös horda a bíró után berontott. A nép a bíró védelmére kelt és jalkiállítás, revolverdurrogás töltötte meg a templomot. Valóságos csata folyt le, amelynek nagy sokára vetett véget a megérkezett csendőrség. Öt halott maradt a harcórán és igen sok súlyos sebesült vittek el.

Baccarat Siófokon

Nyaraló helyett játékbarlang

Asszonyok, lányok játszanak hajnalig

Hullanak az áldozatok

A Nap mai számában lerántja a leplet egy játékbarlangról, amely minden belügyminiszteri óvintézkedés ellenére, Siófokon, ezen a sürükközönségű, népszerű fürdőhelyen ütötte fel a tanyáját. A szenzációs fürdőlevél elmondja, hogy a balatonparti üdülők egész idejüket a füstös kaszinó kártyasztalai mellett töltik, baccaratoznak, és ezeket veszítenek, meg nyerne — de inkább veszítenek.

A kártyázó közönség közt sűrűn ülnek asszonyok és fiatal lányok is. A férfiak, amikor lelatogatnak, késő este megérkezve üres hideg ágyakat találnak: egész családjuk ott ül éjszaka a játék mellett és lesi jön-e ötre spitz. A kártya és a Bártfáról elüzlött lovacska tölti ki a fürdőzők egész életét, rontják az egészségüket az üdülés ideje alatt, ezeket egész kis vagyonokat veszítenek és a fürdőt vidámsága mögött nagy szerencsétenségek történnek.

A Hír tudósítója leutazott a balatonparti Montecarloba és az itt következőket telefonálta.

A balatoni játékbarlang

Siófok, augusztus 29.

A siófoki kaszinót, ahol a játék folyik, az idei szezon elején Váradi fürdőbélő alapította. A belügyminiszteri jóváhagyott alapszabályok szerint mindenkit, aki a kaszinóba be akar lépni, két tagnak kell ajánlani és a nevét a szokásos időig ki kell függeszteni a klub táblájára.

Ezt az intézkedést azonban kijátszák. Akárki, aki a kaszinó kapujában álló szolgának lefizeti a tizenkét korona beiratási díjat, azonnal tagjai a klubnak és beülhet a pointeurök közé, vagy ha tetszik, bankot adhat. A siófoki kaszinó tehát szakasztott olyan, mint a montecarlói vagy az osztendei: közönséges játékbarlang, amely a pinkapénz révén a tulajdonos kitűnő üzlete. A kormányhoz sokszor fordultak vállalkozók, hogy a Margitszigeten, vagy egyébütt játékbankot állítsanak fel, hogy ezzel az idegenforgalmat emeljék. Belementek volna, hogy magyar illetőségű ember ne játszassék. A kormány mégsem egyezett bele; erkölcsi okokból. Nem lehet tehát megengedni, hogy most mégis viruljon és gyarapodjék egy játékbarlang Magyarországon, még pedig egyenesen a budapesti jobb módú középosztály kifosztásával.

Reggeltői reggelig kártya

A nyár elejétől fogva folyik már a játék Siófokon. Most a szezon közepén pedig annyira elfajult, hogy már kora délelőtt ülnek az asztalok körül és van közönség a teremben szakadatlanul, még ebédtől is egész késő éjszakáig.

Három fajtája virul a szerencsejátéknak: először is a kártya-pestis, a „kaszás“, a baccarat, aztán a chemin de fer, amely a baccaratnak módosítása, aztán külön helyiségben, hogy az asszonyoknak is legyen mivel mulatni, a lovacska.

A kaszinó nagytermében, nyitott ablakok mellett adják a baccarat-bankot. Az ablakok előtt, a kávéház terraszán folyik a lovacska. A sétatnyon gyerekek futkosnak, öregek sétálnak, meszebb pedig néhány naiv ember tenniszeznek. Míg benn a: . . . kérek . . . kilenc . . . haugzik, kívülről frissen hallatszik be a kiáltás:

— Fifty . . . sorty . . . play!

Kora délután már megjelennek az asszonyok. Láttam velük tizenöt-tizenháves lányokat is. Huszoronásokat, tizkoronásokat raknak a nők és nem ritkaság, hogy százakat veszítenek.

Sír a poentőr a Balatonpartján..

A játékosok körül járkál, tréfál, bíraskodik a játékmeister: Dr. Besnyő Béla igen előkelő fővárosi ügyvéd, elegáns megjelenésű, magas fekete fiatalember. Váradinak, a tulajdonosnak közeli rokona. A croupier rendszeren egy Mátrai nevű volt színész.

A napi forgalom, az az összeg, ami gazdát cserél, amit elveszítenek, most a szezonban sohasem marad hatezer koronán alul, de volt tizezer koronás nap is. Ebből az összegből hat és fél százalék megy be a pinkába; ez Váradié, a tulajdonosé, aki tehát a játékbarlangján, hatezer korona forgalom mellett vagy négyszáz koronát keres naponta. Néki tehát jót tesz a siófoki fürdőzés.

A közönség nagyrésze azonban teljesen elhanyagolja a kurát. Fürdeni rendszeren már csak néhány napra érkező vendégek, meg gyerekek járnak. Amint szelött kérdezték egymástól a társaságok, családok, hogy mikor mennek fürdeni, úgy kérdezik ma:

— Mikor megyünk a kaszinóba?

Azok, akiknek jól végződött a nap és az éjszaka, akiknek van kedvük tréfálni, mondogatják egymásnak:

— Minek menjek a vízbe? Örülök, hogy künn vagyok a vízből!

Az első öngyilkos

Siófok azonban nem olyan talmi-hely, hogy még egy öngyilkost sem tudott volna produkálni ennyi buzgó munkával. Montecarlónak nyolc-tíz öngyilkosa van egy szezonban; Siófokon még fiatal a kártya, meg kell elégedni egygyel — azt is sikerült az utolsó pillanatban megmenteni.

Mintegy két hete egy fővárosi üzletember, aki rendszeren nem játszik hazárdjátékot, rá hagyta esábitani magát és nagyobb összeggel baccarat-bankot adott. Eleinte vagy negyedóránál jól ment neki, később azonban olyan pechbe került, hogy egyik bankot a másik után veszítette el. A pointeurök, amikor már nyertek, nagy tétben játszottak és egy pere alatt kapkodták szét a bankjait. Késő éjjel lett, elmúlt éjfél, amikor az utolsó bankhoz való százakat szedte elő a zsebéből. Addig kilencezer koronát veszített. Az utolsó bank is eltűnt egy pere alatt. Egy szót sem szólt, fölugrott és kirohant.

A játékmeister intett és Mátrai, a croupier utána sietett.

Ott, a sétatny végén, a Balaton partján csavarta ki a revolvert a kétségbeesett ember kezéből.

Bankár asszony

Egy másik eset talán még ennél is érdekesebb és megdöbbentőbb. Egy fővárosi kereskedő felesége látva, hogy milyen könnyen szerzik némelyek a pénzt, elhatározta, hogy bankot fog adni. Maga azonban nem ült le a pakli elé, hanem egy ismerősét kérte föl, hogy adja helyette, persze az ő, az asszony pénzével a bankot. Napokig folyt ez így, hogy a hölgy a társával megjelent a kaszinó termében és míg a férfi a kártyát osztotta, az asszony egy közeli asztalnál ült, sokszor az izgatottságtól remegve. Gyakran sirva is fakadt a játék közben, veszekedett, panaszkodott; mindez azonban nem használt. Egy hét alatt kilencezer koronája bánta a siófoki fürdözést. Ekkor érte jött a férje, aki közben megtudta a dolgot és elvitte haza, Pestre.

Váradi védekezik

A Hír tudósítója beszélt Váradi Gyulával, a fürdőtelep bérletjével:

— Nekem a kaszinóhoz semmi közöm — mondotta Váradi — nem is tudom, mi történik ott. Én csak a vendéglői és kávé-

házi italokat adom a kaszinó tagjainak. A kaszinót igazgatóság vezeti, amelynek tagjai siófoki benszülöttek és régi fürdővendégek.

— Hát a pinkával mi van? — kérdezte tudósítónk.

— Arról is az igazgatóság intézkedik.

Tény azonban az, hogy a pinka kezelését senki sem ellenőrzi . . .

HÁROMSOROS HIREK

A király megvásárolta Kriesch Aladár egy képét és Markup Bélának egy szobrát. Nagyszerűen kiválasztotta a műtárgyakat, — holott nem is járt Pesten.

Ma jött meg a Nemzeti Múzeum kimutatása a legutóbbi két évről. A statisztikában benne vannak a nemzeti aspirációk is, amelyeket mostanában helyeztek a Múzeumba.

Sik Vilma tanítónő, aki évekig várt állásra, ma megkapta a kinevezését és beleörült az örömebe. Föl, tizezer tanítónő, egy állás megüresedett!

Pestmegye főispánja ma tudatja a gödöllői járás előjáróságaival, hogy szeptember 13-án megtérítik a gödöllői hadgyakorlatok okozta mezei károkat. Hála isten, most már semmi baj a derék hadsereggel.

Leégett a festékgyár!

Nem volt víz!

Csupa piros festék!

Becsuknak valakit!

Ma délután tűz ütött ki a Magyar Államos Festékgyárban. A gyár az újpesti rakparton van, a Margitsziget felső csucsal szemben. Nagy tűz volt. Ott helyről vonult ki a tűzoltóság és délutánra sikerült lokalizálniok a veszedelmet. Leégett a gépház, a szárító s a raktár egy része. A gyár nagyobbik fele és közte a legfőbb része, a festékmalom, épségben maradt. A kár körülbelül 120—150.000 korona, de megtérül, mert a telep biztosítva volt. Megállapították, hogy a tűz nem a gyárban keletkezett, hanem a szomszédos raktárban, amely Eisler Lajos tulajdona s amelyben csontot, rongyot, kőcot, csomagoláshoz szükséges emballage-árut tartottak. Ez a raktár is teljesen leégett. Az értéke százezer korona volt. Isten esodája, hogy a tűz már reggelben nem ütött itt ki. Ez a rongy-raktár a legveszedelmesebb tűzfészkek közül való volt. Érthetetlen, hogy a hatóságok, amelyek a színházak tűzbiztonsága körül annyit okvetetlenkednek, engedélyt adtak arra, hogy ide gyártelepet építhessenek. A gyárat egy év előtt építették. Hat hete, hogy dolgoznak benne és tíz napja, hogy teljesen üzemben van. A szomszédos Spitzer-féle gabonaraklártba is álcapott a tűz, de ezt az épületet — pedig fából való — teljesen meg tudták menteni. Négy emberrel baleset esett. Egy tűzoltó súlyosan sérült meg, három másikat pedig megmérgezett a füst, elájultak, el kellett őket hordani. A kár azért olyan nagy, és azért tartott olyan sokáig a tűz, mert nem tudtak oltani. A Duna vize sekély, és a gőzszivattyút csak messze lehetett fölláttani; viszont a gyártelep vizét azért nem használhatták, mert a gépház és benne a szivattyu leégett. A rendőrség bünyügi vizsgálatot indított. Valószínű, hogy valakit be fognak csukni.

Délután fél négy órakor már bizonyos volt, hogy a tűz nem fog tovább terjedni, s a szomszédos gyártelepeket nem fenyegeti veszedelem. Még száll egy kis füst, de nem nagy, lángok nincsenek már, csupaszon, kormosan morednek a falak, az üres ablakkeretek, gerendák, meggörbült és össze-visszahajolt traverzek. Ez a festék-

gyár innenső része, vagy harmincöt méter hosszúságú fronttal. Az uton rendőrök, tüzoltók és néhány kíváncsi. A tüzoltók dolgoznak: sodronykötelekkel le akarják rántani az omladozó tüzfalat. Arrább a gyár épségben maradt fele áll. Szép, vörös téglából épült, masszív épület; a malomból áll és a nagyobbik raktárból.

Schmidt felügyelő a tüzről

A festékgár bejárata nem a rakpartról van, hanem meg kell kerülni egy szabadon álló négyszöget, ott a Pátrány-utca és ott kell bemenni. A kapuban rendőrök s belül, az udvar felől, az igazgatói lakás előtt van a rendőrök parancsnoka, Schmidt felügyelő, aki volt szíves *A Hír* munkatársát végigkálauzolni az égés egész területén s a lehető legalaposabban megmagyarázni a tüzet:

— Kilenc órakor vették észre a tüzet, mondta. A gépházban vette észre Schulz főgépész, megadta a vészjelet és megszólaltatta a gyár szirénáját, hogy figyelmeztesse a veszedelmre a környék összes gyárait. Derék ember ez a gépész. Már a tűz ugyszólván ott volt rajta, a társai huzták kifelé, mert, mondták neki, ott pusztul el; de *nem hagyta el a helyét addig, míg a kötelességét el nem végezte.*

— Rohantak az igazgatóhoz, akit Sonnenfeld Károlynak hívtak és ő is kitűnően viselte magát. Amíg a rendőrök, tüzoltók és katonák megérkeztek, ő volt az, aki intézkedett. Az első dolga az volt, hogy a *robbanóanyagot eltávolította.* Az ugynevezett zöldfestékes osztályban *tíz hordó mellyl-alkohol volt.* A hordókat rögtön biztonságba helyezte. Ha az alkohol ott marad, rettenetes katasztrófa történt volna. *Levegőbe röppült volna az egész telep.*

— Fél tízre itt voltak a tüzoltók. Kevésel utóbb megjöttek a rendőrök, a mentők s egy tüzércsapat, a rend főntartására. Őt központból jöttek, gőszivattyut is hoztak, — *már ekkor teljes lánggal égett a tűz.* Égett az Eisler-féle rongy-telep, égett a festék-gyár gépháza és szárítója s a Spitzer-féle gabona-raktár faépületét is kikezdte a tűz. Ha valaha, akkor *most igazán jól viselték magukat a tüzoltók.* Bizonyosság reá, hogy a gabonarakartát *teljesen meg tudták menteni.* Vagy harmincezer korona értékű buza van benne.

— Tíz órakor már látszott, hogy a gépházat nem lehet megmenteni s még sokkal kevésbé az Eisler-féle telepet, *amelyen a kóc úgy égett, mint a szalma.* Tizenegy órakor *bedőlt a gépház fala.* Negyedórával később *beomlott a rongy-raktár fedele.* Pátogott a tűz, a lángjai magasra fölcaptak, recsegett-ropogott minden s a *gépház körül alkora volt a hőség, hogy egymásután kábultak el a tüzoltók.* A szag is rettenetes volt. Minden égésnél rossz a szag, de itt fokozottan az volt, mert csont is égett, meg a rongy kátrányos is volt. *Három tüzoltónk elájult, a mentők vették őket kezelés alá.* Az egyik Hlavacska Ferenc csővezető, aki *zúzódást is szenvedett;* a másik Sipos I. Károly önkéntes tüzoltó; a harmadik Németh István központi gépész, aki, fájdalom, *súlyos sérüléseket szenvedett a nyakán és a karján.* Negyed tizenkettőkor itt járt a tüzvizsgálóbizottság: Jakobovits rendőrfogalmazó, Janicsek tüzfelügyelő, egy előjárásági ember és egy mérnök. Megállapították, hogy a *tűz az Eisler-féle raktárban ütött ki és onnan harapódzott el.* Hogy ki okozta a tüzet, azt még nem tudják. *Véletlen balesetet vettek jegyzőkönyvbe.* De ez nem bizonyos, mert a raktár *annyira leégett, hogy ott bizony már semmit sem lehet konstatálni.* Délben járt itt kint a főpolgármester is. A tüzvizsgálóbizottság elrendelte, hogy *két falat sürgősen romboljanak le,* életveszedelmesekek, minden pillanatban beomolhatnak. Az egyik fal ez, most fogják lebontani, — és a felügyelő odamutatott arra a falra, amely alatt állunk. Köröskörül föld, kő, homok, agyag, — a festékgár nyers anyaga, amit *kiszórtak a veszedelemben lévő raktárból.* Gyorsan elmentünk a veszedelmes helyről.

— Egy órakor lokalizálták a tüzet. A *kár kétszáz ezer koronára tehető,* de megtérül, mert minden biztosítva volt. A legna-

gyobb baj az volt, hogy a tüzoltóknak *nem volt elég vizük.* A gőszivattyut csak messze lehetett fölállítani s a víz a sekély Dunából csak roppant vékonyan jött. A gyártelep kutjait pedig azért nem lehetett használni, *mert a gépház égett és a szivattyu nem működött.* Veszedelem nincs már. De eloltva sincs a tűz még egészen, holnapig sem lesz, *ellarthat még három napig is.* Fojtott, alattomos tűz ég a beomlott téglák alatt s a rongyot is nagyon nehéz oltani. Emberélet, hál' istennek, nem veszett oda; *pedig sokan voltak életveszedelemben, a raktárnok, a főmolnár, a gépész és több napszamos.* Összesen körülbelül ötven munkása van a gyárnak. A rongy-raktár Wertheim-kasszáját sikerült a tüzoltóknak megmenteni. Ott hever a fal tövében, kidobták az ablakon, azután a gazdája kivette belőle a pénzt és az értékpapirokat.

Mit mond a gyárigazgató?

Eddig tartott a felügyelő ur előadása. Az udvaron találkoztunk Sonnenfeld Károlyllyal, a gyár kereskedelmi igazgatójával, aki munkatársunknak a következőket mondta:

— A rossz ómenek egész serege szakad a gyárunkra. A technikai igazgatónk, Kressel Ede doktor súlyosan beteg, tüdőgyulladásos van; és tíz nappal az üzem megindulása után most ez a tűz-katasztrófa. Sebaj, amint csak lehet, eltakarítjuk a romokat és azonnal nekifogunk a gépház és a szárító újraépítéséhez.

— Azt kérde tőlem, — folytatta, — mint lehetett olyan *veszedelmes tűzjészek többszedségébe* építeni gyárat. Megmondom. *Kénytelenek voltunk vele.* A részvénytársaságunk egy éve alakult és nem volt más telek, amelyen építhettünk volna, csak ez. A telken azelőtt a Riesz Testvérek cég árpakása-gyára állt. A gyár fölszámolt s a telket Eisler Lajos vette meg, a kóc-raktár tulajdonosa. *A raktára már rajta volt a telken, amikor megvettük tőle. És kikötötte, hogy egyideig nem szabad kilakoltatnunk, mostanáig, amikor már bejelentettük neki ezt a szándékunkat.* A gabonarakartár *bérlőjének is most nemrég fölmondtunk. Magunk is tudunk a tűzveszélyességről, fájdalom, már későn intézkedtünk.* Hát így jutottunk a katasztrófához.

— A kárunk *százhusz-százötvenezer korona.* Elpusztult a gépház; a szárító s az ugynevezett zöldfesték-osztály. Szerencsére, a malomnak nem esett baja, akkor *egy millióra* rugott volna a kárunk. Mindössze hat hete, hogy elkészültünk az összes épületekkel. Most akartuk berendezni az ultramarin-gyárat, amelyre szabadalmunk van, — ez persze most halasztást szenved. A gyártelepünk az egész monarchiában a legnagyobb. Eddig három millió koronát vittünk ki külföldre festékért s ezt akarja Magyarországon tartani a gyárunk.

Késő este a tüzoltók még egyre kint vannak a telepen, igaz, csak kevesebben. Fáklyafény mellett oltják a kőz rosszindulatu, alattomos tüzét.

x **Beírás a zeneiskolákba.** A Fodor-féle zeneiskola igazgatósága újabb tanárokat szerződtetett Arányi Frigyest, János Gizellát, Chovan Richárdot, Humphreys Richárdot, Inguss Elzát, Stroke Henriket, dr. Szirmai Albertet és dr. Darróné Pickert Margitot. A beírások ma kezdődnek az intézet igazgatósági irodájában (Liszt Ferenc-tér 4.) — Somogyi Mór zenekonzervatóriumában is megkezdődtek és naponta 9—6-ig eszközölhetők a beiratások az intézet Erzsébet-körút 44. sz. alatti titkári hivatalában.

x **A Felső-Gódi családi telep** harminc pernyi távolságra fekszik a fővárostól, közvetlenül a Duna mentén. Kényelmes közlekedés, üde levegő és kitűnő ivóvízzel van ellátva. A telkek ára 3 és 6 korona közt váltakozik. Bővebbet az eladási kezeléségnél Budapest, VII. Kertész-utca 27. I. em. Telefon 54—24.

x **A legújabb pénztárca** is kiírul, ha bevásárlásainknál felületesek vagyunk. Aki Bosnyák Bleier Izsó áruházában vásárol, annak tömött marad a tárcája, mert e cégnél kevés pénzért is sok jó és divatos árut kaphat. A cégnek lapunkban lévő hirdetését az olvasó figyelmébe ajánljuk.

Állat — az apában Eltűnt a leány Halálba kergették Unokáinak apja Vérfertőzés, gyermekrontás

A Hungária-ut végén, túl a pusztá telken és rongyos deszkakerítéseken áll a 91-dik számú ház; háromemeletes, sárga kaszárnya, két udvara van és kilencven partáj lakik benne. Az estén, nyolc óra elmúlt, az után van mindenki; sovány, horpadt mellű asszonyok, kézzubonyos, fekete munkások, piszkos gyerkek, masamótleányok, szoptató nők és sokan, akik fáradtan, busan örömöknek néznek elébe. Félhomály, nehéz, szegénységsgzag van itt, mint szürkületkor egy utcai leány szobájában. A palánkok mögül már felsirnak az éjszaka hangjai, mindenfelé halk beszéd, fojtott kacagás, most mintha sikoltottak volna. Fiatal leányok, macskakölykökhöz hasonlatosak, fejletlenek, véznák, merészen, asszonyosan néznek minden férűre, aki utjukba kerül. Nyáron, amikor forró párák terjengnek a levegőben, förtelmes bűnök születnek itt. A környék szenzációja a Tötzl-család büntette, amelyről *A Hír* már részletesen megemlékezett. A kárpitosmestert, *akinek saját leányával volt viszonya, a hitese felesége tudtával és beleegyezésével,* letartóztatta a rendőrség, az asszonya még a 91. számú ház III. emelet 40. ajtó alatti lakásban van, a *megbecselt leány azonban — eltűnt.* Erről beszél most az egész Hungária-ut. Szegény Tötzl Leopoldina megkínzott teste, mint a nyomor tépett zászlója ott lobog a beesett szemű páriák előtt...

Eltették láb alól!

Tegnap délután tartóztatták el a rendőrségen Tötzl kárpitost; a leányt, aki az irtózatossá vallomást megtette, hazabocsájtották. A lakók, akik már hónapok óta mindent tudtak, a folyosókon lestek, mi fog történni. Leopoldina megállt az ajtó előtt, nem mert bemenni. Az anyjától és a bátyjától félt. Kilenc óra táján hazajött a bátyja, Tötzl Ferenc rézöntősegéd. Mikor a hugát meglátta, *berohant a lakásba, egy vastag dorongot hozott ki és rátámadt a beteg leányra.* Az anyjuk rikácsolva biztatta:

— *Üsd, amíg lélekszik ez a szemét. Üsd, verd, loccsanjon szét a feje!*

És a rézöntő agyba-főbe verte a leányt, aki futva menekült a lépcsőházba, onnan az udvarra. A bátyja mindig nyomában volt és *folton verte,* mert „*elárulta az öregot*”. Tötzl Leopoldina kirohant az utcára és Ujpest felé futott. Azóta nem jött hír róla. Elnyelte az éjszaka. *Talán öngyilkos lett? . . .*

„Legyilkolják a lakókat!”

A Tötzl-család november óta lakik a Hungária-ut 91. szám alatt. Német emberek. Bécsből jöttek a fővárosba. Egyikük sem büntetlen előéletű; a rézöntő ellen most valami *lopási* ügyben folytat eljárást a rendőrség. A züllött családnak ellensége volt az egész ház. Napirenden voltak a verekedések náluk. A rendőrség tudvalevőleg névtelen levél útján jött rá a bűnök bünére. Tötzlék megfenyegették az összes lakókat, a házfelügyelőt is, hogy boszut állnak a feljelentésért, *vér is fog folyni, legyilkolják azokat, akikre gyanakodnak.*

Tötzl Mihály bejelentési lapja szövegszerűen a következő:

Tötzl Mihály
tapédés munkás
Bpest. Magyar ország 1854
Ro—Kadollig
VI. Hungária-ut 91 fi 40
1906 November 8
két albérlő.

Az állatias apa tehát ötvenhárom éves. Az írása tétova, remegő, minden szóban kihagy egy-két betűt. A két albérlő: Tötzl Leopoldina és Tötzl Ferenc. A leány különben fehérvarrónó, huszonhat éves, egyik szemén hályog van, a termete sovány, sokkal fiatalabbnak néz ki, mint a mennyi idős, összeszáradt, szomorú nő. Két gyermeke van.

Az anya

A Hír tudósítója felkereste lakásán Tötzl Mihálynét. Alacsony, galambbősz asszony, varr éppen, pápaszemmel, összegubbaszkodva. A folyosón ül, gyűlölettel néz rám, amikor megtudja, miről van szó. A lába mellett egy piszkos cseléd guggol, az arca dagadt, kendővel van átkötve. Tötzl né németül beszél.

— Nézze az ur a szememet, vörösré sirtam mióta az aljas teremtes csuffá tett bennünket. Minden szava hazug; rossz, szivtelen, céda nő. Mindig legények után szaladt a vaksi és most, — verje meg az isten! — az apját vádolja. Öreg, tisztességes ember a férjem. Hetvenhárom éves (!) És egy ilyen vén embert meghurcolnak! Gyalázat! A kis unokám kérdezte tegnap: „Hol a nagypapa!” Akkor még itthon volt a Poldi. Rámattam és azt mondtam: „Az anyád miatt börtönben!” Akkor verni kezdte a fattyát. Mindig ütötte. Utálta a gyermekeit. Az öreg imádta őket. Ezért volt verekedés, mert nem hagyjuk ütni a kölykeket...

Eltorzult az arca. Átkozni kezdte a leányát. A lakók mind kifutottak, akkor sovány, csontos öklével megfenyegette őket.

Véres foltok

A házmesterné szép, vörös asszony, jól ismerte Leopoldinát. Még a mult héten nála varrt.

— Sokszor panaszkodott szegény — mondta a házmesterné A Hír munkatársának — hogy ütök-verik odahaza. A karja tele volt vérbefutott csipésekkel és harapásokkal. Ha nem engedte magát, úgy félholtra verték. Három éve tart ez, és egészen bizonyos, hogy a gyermekek is az öreg Tötzl-től valók. Az egyik a Fehérkeresztben van, a másik itthon. Megszólalásig hasonlítanak a kárpitosra. Leopoldinához senki se járt, talán ez a bűnös viszony az első életében. Ezek a Tötzlék olyanok, mint a haramiák. A vén asszony ma engem is megfenyegetett. Elsején kihurcolkodnak innen. Nem tűrhetjük őket tovább!

A házmester, aki igen értelmes ember, mindenben megerősítette azt, amit a felesége mondott.

Nagypéntek éjjel

Tötzlék szomszédságában a 39. ajtószám alatt lakik egy Váradé nevű család. Az asszony bejárt a kárpitosokhoz, mindent tud, ami ott történt, hajmeresztő dolgokat mondott el A Hír tudósítójának.

— Az apa is, a lánya is bűnös. Azelőtt, amíg a lány engedelmes volt. Tötzl este bort és pálinkát hozatott, együtt ittak, dorbézoltak. Csak néhány hónapja utálta meg Poldi az öreget. Persze, hogy azóta verte, mert megszokta és valósággal szerelmes volt a lányba. Nagypénteken irtozatos verekedés volt. Poldi „influenzás” volt, lázasan fektült. Az öreg akarta, a beteg ellenszegült. Mi volt ott, kérem! Véresre püfölték egymást.

„Tizéves sem volt még”...

— Tötzl né mondta el és Leopoldina is számtalanszor elírta, hogy még tizéves sem volt, a mikor az apja már kinoszta. Az öreg asszony úgy mondta el, hogy a lány egyszer éjjel felébredt és sikoltozni kezdett: „Rablók! Rablók!” Felugrott. Odament. Az ura ült az ágyon. Erre megnyugtatta a lányt. A Poldi mást mondott. Hogy már akkor megrontották! Tizéves sem volt még...

Váradiné A Hír tudósítóját megkérte, ne írja ki a nevét, mert Tötzléktől mindenképpen, még életére törnek. Arra a kérdésre, hogy nézett ki Tötzl Mihály, azt felelték a lakók, hogy ijesztő volt a nézése, a szemöldöke összenőtt, a keze remegett, a haja és hosszú szakállja egész fehér.

Mindenesetre különös, hogy Tötzl né, aki

tudta, látta és határozottan támogatta a férjét szörnyű bűnében, még mindig szabadon jár. A Hír elég adattal szolgált a rendőrségnek arra, hogy a veszedelmes családot ártalmatlanná tegye.

A LÓBÖRZÉRŐL

Lemaradtak a favoritok! Minden pénz a bukmékerekéknél.

Akik a nyári lóverseny-meeting kezdetén sajnáltni kezdték a bukmékereket, amiért vesztettek, azok ma megnyugvással láthatták, hogy mint söprik be a nehéz ezreket minden futam után. Hogy még jobb legyen az üzletük és már délelőtt is tenger sok pénzt nyerjenek, arról is történt ma gondoskodás. A derék férfi, aki könnyű réven sok ezer koronához juttatta a bukmékereket, Schossberger Lajos báró volt, aki megtette a könyveseknek ezt a szivességet, hogy Héja nevű lovát — nem indította. Nem indította pedig azon egyszerű okból, mert nem kínáltak neki olyan hosszú oddsot, hogy egyszerre meggazdagodhatott volna. A befentesek azt állítják, hogy egy istállótulajdonosnak legsajátosabb joga akkor indítani a lovat, amikor ő akarja. Lehet, de az is bizonyos, hogy tisztán azért nem indítani egy erősen fogadott lovat, mert Schossberger ur nem nyerhette össze rajta az ország egész pénzét — olyan eljárás, mely egy cseppet sem alkalmas arra, hogy különben sem igen népszerű színeinek híveket szerezzen.

Elmúlt már az az idő, amikor a közönség tisztán a balek szerepét játszta odakint és éppen csak arra volt jó, hogy kifoszszák. Az istállótíkok nem szentség és mindenkinek joga van minden ló képességéről a maga módja szerint informálódni. Aki megtud valamit és jól kihasználja, az okos ember és tegye is bátran.

Ha a lovaregyletnek, vagy a tisztelt lótnajdonosoknak ez nem tetszik, hát szüntessék be a totalizátort. Addig azonban, amíg mereven ragaszkodnak a fosztogató intézmény fenállásához, addig legelembb joga a közönségnek, hogy jól informálódjék, mielőtt pénzét odadobja a moloch gyomrába.

A mai napon egyébként hét futam közül ötben tótágast állt a papirforma s vele együtt a sport-tudomány. Az eredmény mindenesetre nagyban fogja növelni a főváros zálogházainak forgalmát, sőt előreláthatólag a sikkasztások statisztikájára is növelő hatása lesz. A részletes eredmény a következő:

I. Istálló díja. Díj 300 korona. Távolság 1400 m. Gróf Festetich P. Bandija (Taral) első, Soros (Pretzner) második, Armada (Janek) harmadik. Futottak még: Chose á merre, Belvedere, Karlina. Totalizátor: 10: 36. Helyre: 20: 31, 29.

II. Eladóverseny. Díj 2000 korona Távolság 1000 m. Mr. H. Reeves Barbarossa II.-je (Taral) első, Juana (Vajda) második, Shah (Kisziváth) és Radi (Carolake) holtversenyben harmadik. Futottak még: Mema, Rendetlen. Totalizátor: 10: 19. Helyre: 32, 38.

III. Állvány-díj. (Handicap.) Díj 10,000 korona. Távolság 2500 m. Zangen J. Gretty Dickje (Heidt) első, Miután (Fries) második, Kara Mustafa (Aylin) harmadik. Futottak még: Jeanette, Vadór, Floramour, Fruit picker, Tacitus, Sans atout, Guida. Totalizátor: 10: 135. Helyre: 20: 65, 64, 63.

IV. Kétévesek versenye. Díj 3000 korona. Távolság 1000 m. Gróf Csekonics Gy. Rancon d'un rajja (Janek) első, Sirino (Paul) második, Palotás II. (Fries) harmadik. Futottak még: Veá victis, Lovely. Totalizátor: 10: 13. Helyre: 20: 23, 25.

V. Kétévesek eladóversenye. Díj 2000 korona. Távolság 900 m. Mr. Lincoln Dorcaja (Paul) első, Sodoma (Vajda) második, Búzske (Pretzner) harmadik. Futottak még: Rosapenne, Sprit, Ténsasszony, Ginster, Kochanka, Ballerina, Fabian, Macska. Totalizátor: 10: 120. Helyre: 20: 56, 72, 32.

VI. Nyeretlen eladó kétévesek handicapja. Díj 2000 korona. Távolság 1100 m. Blaskovich Elemér Siatyja (Kisziváth) első, Dornoch (Pretzner) második, Prokop (Fries) harmadik. Futottak még: Pilis, Minette, Pipelet, Csilla, Engelschalk, Peterdi. Totalizátor: 10: 62. Helyre: 20: 33, 53, 29.

VII. Handicap. Díj 3000 korona. Távolság 1600 m. Gróf Festetich T. Bajtarsa (Fries) első, Joris (Miles) második, Liebeslied (Aylin) harmadik. Futottak még: Spikinard, Viola. Totalizátor: 10: 64. Helyre: 20: 40, 33.

KÖZGAZDASÁG

A budapesti gabonatözsde.

I. Készáru-üzlet.

Csekély kínálat és élénk kereslet mellett eleinte változatlan, végül néhány fillérrel drágább áron elkel 24.000 mm. buza.

Rozs, zab: élénk forgalom mellett változatlan. Tengeri: szilárd. Árpa: forgalom nélkül, szilárduló.

Eladatott:

Ó-Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 80 k. 23.80 K., 100 mm. 80 k. 23.70 K., 2100 mm. 77.8 k. 22.90 K. üszkös.

Szarvasi: 1500 mm. 80 k. 24.30 K.

Orosházi: 1000 mm. 80 k. 84.30 K.

Pestvidéki: 100 mm. 80 k. 23.50 K.

II. Határidő-üzlet.

A határidő-piac a tegnapi legmagasabb kurzusoknál is jóval szilárdabban indult, mindvégig igen élénk forgalom mellett, helyi vélemény-vásárlások, valamint amerikai jelentések szilárdítottak. A tegnapi mára mutatkozó árkülönbözet általában 20—30 fillért tesz ki. Déli zárlat emelkedő.

Irányzata lanyha.

Kötések. Az üzlet folyamán a következő kötések történtek:

Októberi buza (1907)	23.12—23.26—23.22
Áprilisi buza (1908)	23.94—24.14—24.10
Októberi rozs	19.72—19.80—19.78
Októberi zab	16.52—16.54—16.52
Májusi tengeri (1908)	13.80—13.90—13.88
Szeptemberi tengeri	13.-----

Délutáni határidő-üzlet:

4¹/₂ órákor a következők voltak a záró árfolyamok:

Októberi buza (1907)	23.18
Áprilisi buza (1908)	24.06
Októberi rozs	19.78
Októberi zab (1907)	16.46
Szeptemberi tengeri (1907)	13.82
Májusi tengeri (1908)	13.86

Budapesti értéktözsde.

A hausse-mozgalom, amely a tegnapi tőzsdén megkezdődött, a mai tőzsdén még jobban folytatódott. A spekuláció ma óriási bevásárlásokat eszközölt rohamosan emelkedő árfolyamok mellett. Érdekes jelenség, hogy a mostani áremelkedés Budapestről indul ki és a bécsi tőzsdén az árfolyamok csak az itteni ármozgalom hatása alatt emelkedtek. Mindenesetre kívánatos volna, ha ez alkalommal Béccsel szemben igazunk volna. A mai áremelkedés az egyes papirokban a következő volt: Magyar hitelrészvény 5 korona, Jelzálogbank 7, leszámitoló bank 6, Rimamurányi 5, Drasche 18, Ganzgyár 100, Hazai takaréksz. 500 koronára emelkedtek. A járadékpia tartott.

Déli tőzsde:

Külföldi jegyzések hatása alatt tartott.

Kötettek: Osztrák hitelrészvény 637.25—638.50. Magyar hitelrészvény 748.25—749.—. Magyar leszámitoló- és pénzváltó bank 481.—. 482.50. Magyar jelzálogbank 455.50—457.50. Rimamurányi vasművek 538.25—539.75. Közúti vasut 538.75—540.—. Városi vasut 283.—284.—. Osztrák-magyar államvasut 651.50—653.50. Koronajáradék határidőre 92.60—92.70. Convertált jelzálogrészvény 141.—. Hazai bank 280.50—282.75. Keresk. részv. 601.25. Bpesti gőzmalom 1500.—. Salgótarjáni 578.—581.—. Ganzgyár 2720—2775. Adria 417.—.

Utőtőzsde: délután 4 órákor.

Osztrák hitel 636.25, Magyar hitel 747.75, Osztr.-magyar államvasut 652.25, Leszámitoló-bank 484, Városi villamos vasut 282, Közúti vas-pálya 538.50 koronán.

Bécsi értéktözsde.

Szilárd külföldre és budapesti vásárlásokra tetemes emelkedés. M. kereskedelmi bank 3367.—.

Megnyitás. Osztr. hitelint. részv. 635.75. 20 frankos 19.17. Angol osztr.-bank 299.—. Alpezi bányar. 293.—. Magy. hitelb.-rész. 743.—. 4°/o magy. aranyj. 109.70. Osztr. m. áll. vasut 648.—. Az irányzat szilárd.

I. Előtőzsde. Osztr. hitelint. részv. 637.—. Unio Bank részvény 532.—. 20 frankos 19.17. Magyar hitelb.-részvény 746.50. Dohány-részvény.—. Osztr. koronajáradék 96.30. Márkabankjegy 117.45. Angol osztr.-bank 299.50. Déli vasut részvény 155.—. Osztr. államvasuti részv. 657.75. 4°/o magy. aranyj. 109.70. Alpezi bányarészv. 598.—. Magyar koronajáradék 92.55. Az irányzat szilárd.

II. Előtőzsde. Osztr. hitelint. részv. 637.50. Magy. hitelb.-részvény 747.50. Osztr. Magyar államvasut 652.75. Unio-Bank 536.—. Osztr. koronajáradék 96.30. Márkabankjegy 117.45. Rimamurányi 536.50. M. Jelzálogbank 459.—. Angol osztr.-bank részv. 299.50. 20 frankos 19.17. Déli vasut 155.—. 4°/o magyar aranyj. 109.70. Magyar koronajáradék 92.55.

Alpesi bányarészvény 592.75. Leszámitolóbank —. Orosz járadék 83.15.
 Bécs, augusztus 27. 4% arany-járadék 110.05. Tiszai és szeg. kölc. sorsj. 140.75. Magy. hitel. részv. 740.50. M. lesz. és váltó részv. 477.—. Rimamurányi —.75. M. cukoripar 17.—. Adria hajózási r.-t. 413.—. Magyar koronajáradék 93.—. 4% magy. földterem. kötv. —. M. nyer.-k. sorsjegy 187.75. Kassa-Oderb. v. részv. —. M. keresk. bank 33.60. M. Jelzálogbank 455.50.

Bécs, augusztus 29. 4 2/10 papír járadék 96.35 4% oszt. arany jár. 115.40. 1860. sorsjegy 144.50. Osztr. hitelsorsjegy 420.—. Angol osztr. bankrészv. 350.—. Bécsi Bankverein 529.30. Osztr.-magy. bank 17.80. Déli vasut 153.75. Duna gőzh. társ. 994.—. Dohány részv. 414.—. Cs. k. arany (vert) 11.35. Német bank váltók 117.45. 4 2/10 ezüst jár. 96.35.—78. Osztr. koronajáradék 96.40. 1864. sorsjegy 238.—. Osztr. hitelint. részv. 637.25. Union-Bank 537.50. Osztr. Länderbank 424.55. Osztr. m. áll. vasut 652.50. Elbe-völgyi vasut 420.—. Alpesi részv. 592.25. 20 frankos 19.16. Londoni váltóár 140.15. Ltpótkohó 422. Török-sorsjegyek 182.25

Bécs, augusztus 29. Osztrák hitel 636.25. Magyar hitel 749.—. Anglobank 300.50. Bank-egyesület 530.25. Union 538.—. Laenderbank 425.—. Államvasut 652.75. Rimamurányi 538.—. Déli vasut 154.—. Elbe-völgyi 410.—. Alpesi 592.—. Dohányrészvény 414.50. Májusi járadék 96.35. Magyar aranyjáradék 110.05. Osztrák koronajáradék 96.40. Magyar koronajáradék 93.—. Török sorsjegy 183.50. Márka 117.50. Buscht. B. 1053.—. Dunagőzhajózási 997.—. Földhitelintézet 1009.—. Brüxi 732.—. Galicai 519.50. Hirtenbergi 1008.—. Prágai 2625.—. Salgótarjáni 575.—. Scodnico 495.—. Fegyvergyár 472.50. Wienerbergi téglagyár 686.—. Orosz páradék 83.15. Poldi kohó 422.— korona.

Bécsi gabonatözsde.

Buza szilárdan tartott. — Rozs szilárd. — Árpa feszes. — Tengeri ártartó. — Zab tartott. Idő: Meleg.

Bécs, augusztus 29. A külföldi piacok nem emelték az itteni tözsde akció kedvét, a konzum szigoruan tartózkodott a vételtől, másrészt a kínálat is tartózkodó volt s ennek következtében a piac üzletelen maradt. Az árfolyamok éppugy változatlanok, mint a budapesti piacon, ahol az árak tartottak. Árpa irányzata szilárd.

Jegyzetett 50 kgként Bécsből: Buza: régi tiszavidéki 12.05—12.60, új 11.85—12.50, mosoni és győri új 11.05—11.35, új tótfelvidéki és csepeli 10.95—11.50, új déli vasuti 11.10—11.35, új marchfeldi 11.10—11.40 korona.

Rozs: tótfelvidéki 9.85—10.05, csepeli 9.80—10.05, pestmegyei 9.95—10.15, különféle magyar 9.75—10.—, osztrák 9.80—10.— korona.

Árpa: morvaországi 9.25—10.—, marchfeldi 8.70—8.95, bécsvidéki 8.50—9.40, tótfelvidéki 8.25—9.90, csepeli 8.25—9.65, mosoni és győri 8.10—9.25, közép-dunai állomások (Budapest-

Mohács) 7.40—8.25, déli vasuti 8.10—9.75, tiszavidéki 7.40—8.25 korona.

Magyar tengeri 7.30—7.50, cinpuantin 7.85—8.15 korona.

Magyar közepes zab 8.55—8.80, elsőrendű 8.70—8.90, válogatott 8.85—9.20, új 8.50—8.85 korona.

Külföldi értéktözsde.

London, augusztus 29. (Zárlat.) Angol consolok 82 3/4. Spanyol járadék 90 3/4. 4% magy. arany jár. 91 1/2. 4% rupia 64 3/8. Leszámitolási kamatláb 4 5/16. Bécsi váltóár —.—. Chartered 121.—. Randfontein 140.—. De Beers 23 7/16. Déli vasut 6.—. Olasz járadék 101 1/2. 4% oszt. arany jár. —.—. Canada Pacificvasut 173.—. Ezüst 81 5/16. 3% m. arany kölcsön 371.—. East Rano 493.—. Randmines 81 3/4. Japán járadék —.—. Az iránzat igen szilárd.

Berlin, augusztus 29. (Zárlat.) 4 2/10 papír járadék 97.80. 4% oszt. arany jár. —.—. Osztr. hitelrészv. 199.60. Déli vasut 30.25. Orosz bankjegyek 216.35. 4% ujosrosz kölcsön —.—. Disconto Comandit 167.50. Dynamit Trust 157.25. Harpeni 192.40. Unifikált török jár. 93.—. 4 2/10 ezüst járadék —.—. 4% magy. arany jár. 92.60. Magyar koronajáradék —.—. Osztr. m. államvasut 139.15. Bécsi váltóár —.—. Olasz járadék 186.30. Alt. Villamos Edison 189.40. Gelsenkircheni 219.25. Laurakohó 219.—.

1902. 1903. 1904. évben 16 első díjjal kitüntetve.

KALLAI LAJOS motorgyára
 BUDAPEST, VI., Gyár-utca 28. szám.
 (Régi házszám VI., Gyár-utca 50. szám?)
Teljes jótállás kitünő cséplésért!

Kállal Lajos-féle
 néves Villamos benzín
 okomobil cséplőeszközök, melyek gép és né-
 héli bárki által könnyen
 üzemben tarthatók, legjobban ajánlatok.

GŐZGÉPEK BECSEBELTETNEK
 Ezen motorok több 100 példányban kitűnően mű-
 ködnék az ország minden részében. Többek között:
 Kozma József Kadarkut, Somogyváros.
 Tóth Péter bagai földbírtokos, Csantavér, E. B.-m.
 G. Biro József földbírtokos, Czegled, Pestmegye.
 Olcsó árak részletre. Árjegyzék ingyen.

Hölgyek részére!
Eredeti Scot himalája-Plaidek
 Schottis és sima divatszínekben a leg-
 nagyobb választékban

KERTÉSZ PÁL, VII., Rákóczi-ut 40. sz.
 A Népszínházzal szemben. — Telefon 46—79. sz.
 !! Olcsó szigoruan szabott árak !!

En Csillag Anna

285 cm. hosszú óriási Loreley-hajammal; ezt a haját az általam feltalált pomádé 14 hónapos használatával értem el. Ezt az egyedüli szernek ismer-
 ték el a haj kihullása ellen, a haj növekedésének elő-
 mozditására, a hajtalaj erősítésére. Férfiaknál erős
 szakállnövekedést idéz elő és már rövid használat után,
 úgy a fej, mint a szakállhajnál természetes fényt
 és sűrűséget ad és a legkedőbbi öregségig megőrzi
 a haját a korai őszüléstől. Kezdekodom, hogy telje-
 sen ártalmatlan. A Csillag Anna asszony által föl-
 talált hajnövesztő pomádé használatával mindenki
 késő öregségéig sűrűnek és hosszúnak tarthatja
 meg a haját. Egyetlen szernben sincs annyi haj-
 tápláló anyag, mint a Csillag-pomádéban, amely
 joggal szerzett magának világhírt nevet, mert a
 nők és férfiak már az első tégely pomádé haszná-
 latával a legjobb eredményt érték el, amennyiben
 a haj kihullása már néhány nap múlva teljesen meg-
 szűnik és új haj kezd nőni. Ezt a sikert a világ
 minden részéből érkező elismerő iratok
 bizonyítják, mert csak az igazság koronázza a
 sikert. Minden megrendelés gyáramból lesz
 közvetlenül megküldve, mivel sok hamisítás törté-
 nék és azokat másképp nem ellenőrizhetem. Egy
 tégely 1, 2, 3 és 5 forint. Postal szétküldés naponta
 az ország előzetes beküldése után vagy postai
 utánvetellel az egész világra a gyártól, ahová min-
 den meghívás intézendő.

Csillag Anna
 Wien, I., Graben 17.

INGYEN!
SÉRVKÖTŐ

Műtábak, műkezek, műfüzők, támgépek, egyenesstartók, has-
 kötőkről és az összes beteg-
 ápolási cikkekről szóló
 nagy képes árjegyzékün-
 ket bárkinek ingyen és
 bérmentve zárt borítékban
 küldjük.

Univerzális sérvkötők
 páratlanok, kis gummi
 nyomlappal a legnagyobb
 sérv is elzárható.

Sérvkötők: egyoldalu 4—14-
 kétoldalu 8—28 kor., gummi-
 ból 6—12 kor. Gummihar-
 nyák, haskötők mérték szer-
 rint készíttetnek.

MAGYAR ORVOSI
MŰSZERTAR

Budapest, VII., Rákóczi-ut 32.
 Rökus-kórházzal szemben

KÉNYELMES
**RÉSZLET-
 FIZETÉSRE**
KAPHATÓ:

Minden gramofonhoz alkalmas 4000 uj
 felvétel.
 Gramofon-lámpák
 4000 uj felvétel.

GRAMMOFON

CIMBALOM

HEGEDŰ
CEBBO
FUVÓBA

Arjegyzék ingyen
 és bérmentve

SCHONWALD
IMKE PÉCS

Aminthogy való igaz, hogy a legtöbb szurtosképi, kerges tenyerű ember, aki látszólag durvának tetszik, keblében — a daróc, vagy a munkás-zubbony alatt — nemesen érző szív dobog, a melyhez még felelő gondolkodás is párosul: azonképpen a **SCHONWALD IMKE pécsi magyar órásmester** órája is éppen úgy ketyeg a bőrkötény alatt, mintha selyem ing fölött, latainer vagy nagy-
 uri zsebben mutatná az időt. A Schönwald-óra egyformán szolgálja urát; mert a teljes egyenlőség jegyében kerül piacra s annak szolgálatát, aki megfizeti az árát. Ez is az új idők szele. Mert a szocializmus győnyörű és praktikus elve csakis akkor lesz urra teljesen az idők felett, ha a **8 órai munkaidőt Schönwald órája mutatja meg!** És ha már minden munkásember odáig jutott a kultúra terén, hogy Schönwald-órája lehet: az eszme biztosan megérett és érett egyszersmint a munkás is a 8 órai munkaidőre!

SZÉNÁSI ÉS
KARDOS-nál
Budapest, VII.
 Rákóczi- ut 86, Telefon 83-35

Egész finom **Mechlovits és Fái** **UJ!** **Mechlovits és Fái-féle!** **UJ!**

férfiöltönyöket, felöltőket, tállkabátokat stb. készí-
 tnek a legfinomabb hazai és
 külföldi gyapjuszövetekből
 mérték szerint 40 és 50 ko-
 ronáért. Pontos kiszolgálás,
 kitünő szabás, saját műhely.

uri szabók, törv. bejegyzett cég
Budapest, V., Váci-körút 76.
 Telefon 37—46. sz.

UJ! Magy. kir. szabadalmazott mindkét felén
 hordható felöltők egyedüli készítői.
 Eszköpeny és divatfelöltő egyben.

Telefon 37—46. sz.

SZINHÁZAK

Budapest, 1907. augusztus 30.

VIGSZINHAZ.

Diákélet

Vigjáték 8 felvonásban.
Kezdeté fél 8 órakor

KIRÁLY SZINHAZ.

A vig Nibelungok
Kezdeté 1/8 órakor.

Fővárosi Nyári Színkör.

Carmen.

Opera 8 felvonásban.
Kezdeté 7 1/2 órakor.

Városi Nyári Színkör.

A svihákok

Operett 8 felvonásban.
Kezdeté 7 1/2 órakor.

MAGYAR SZINHAZ

A vig özvegy.

Operette 8 felvonásban.
Kezdeté 7 1/2 órakor.

URANIA SZINHAZ.

A XIX. század
Kezdeté 7 órakor.

APOLLÓ-SZINHAZ.

Telefon 68-39.

Nagy tengeri hadgyakorlatok Edward király jelenlétében. Indiánok támadása farmer család ellen. Űgató verseny Londonban. Csödbe jutott kalapúzat. Gályarabok mérés székén. Budapesti lövészverseny. Szt. István díj futása stb. (Az Apolló Színház saját felvétele.)

A La Manche csatornai alagút építése.

Fanasztikus kép a jövőből.
Kezdeté 7 órakor.

DR. HÖNIG IZSÓ

Elektrotherapiiai és Röntgen-Intézete. Elektromágneses gyógyítás.

Budapest, IV., Károly-körút 24. szám, I. em. Lift.

Gyógytényezők:

Elektromágneses gyógyítás.

Röntgen-sugarakkal való kezelés.

Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvasztatio).

Kék fényvel való kezelés.

Villamos hő- és fényfürdők.

Villamos masszázs.

Galván, Farad- és Franklin árammal való kezelés.

Villamos és szénsavas fürdők.

■ Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig. ■

Kezelés egész napon át. ■ Kívánatra prospektus.

Főbb javallatok:

Általános idegesség (neuraszthenia, hysteria).

Álmatlanság.

Hűdések (Paralysis).

Idegfájdalmak (Neuralgiák, ischias).

Szívbetegségek.

Köszvény és csusz (Rheuma, ízületi és csontbajok).

Székrekedés.

Anyagcsere bajok (elhízás).

Bőrbajok, hajbetegségek (hajhullás, kopaszság, bőrvizketeg).

Aranyeres csomók.

ŐS-BUDAVÁRA

Friedman A. igazgató.

Ma, pénteken, augusztus 29-én:

Johnson és Dean

Budapest kedvenceinek.

a nagy nemzetközi női díjbirkózó-verseny

14-ik napja.

Küzdelem a 8000 kor. díjért és az egész évi világbajnokságért. Szencsációs eredmény!

FOUR CREOL BELLA, TEN-JI CSOPORT, 5 ORLAX és a többi világhírű attrakció.

Parisiana „AZ ÁGY“

Új képek, új átdolgozás. Moulin rouge, Kinemat. színház stb. Belépődíj este 9 óráig 60 fillér, azontúl 1 kor. Kedvezményes jegyek a lőz-dekben kaphatók. Szombaton, augusztus 31-én nagy sportnap. Olympiai játékok. Birkózóverseny stb., stb. Holnap JOHNSON és DEAN utolsó fellépése. A kubaik visszatérnek!

BUDAPESTI FŐVÁROSI CABARET

TERÉZ-KÖRUT 28. SZ.

LÁSZLÓ RÓZSI, BIBOR OLGA, BALOGH BÖSKE, FERENCZY KÁROLY és az összes új Cabaret-számok.

HÁROM ÚJ DARAB II A TITOKZATOS VENDÉG !! Ma este megnyitó előadás !!

Alkotmány kávéház

Váci-körút 45. szám

Nagymező-utca sarok, villanyos megálló, ahol

Földesi Szerén

Budapest legkedveltebb cigány-primásnője s hegedűszólistájás

SZABÓ IRÉN

— zongora-művésznők —

12 tagú női zenekarral

esténként hangversenyeznek.

Számos látogatást kér

Fischer Adolf

kávés.

Gyermek-harisnyák

intézeti Kelengyékhez 10047

rendkívül előnyös árakban

Lukács M. a „Harisnyavilág“-hoz IV. Kilyó-u. 5. (Klotild-palota)

Látványosság a fővárosban!

Deák Ferenc-szálloda

VIII., Aggteleky-utca 7. hó 15-én megnyit.

Fényes berendezés, 75 szoba, központi légfűtés, villanyvilágítás, fürdők, fényesen berendezett kávéház, mérsékelt árak.

Tulajdonos

Pallay Miksa

NYÁRI RUDI

a világhírű cigányprimás szobattól kezdve az

Aréna-kávéházban

hangversenyez. Számos látogatásért esd

Hamburger Adolf kávés

Aréna-ut és Damjanich-utca sarok.

Elismert legtartósabb gyermek ruha csakis

KOHN HEILMANN ÉS FIAI

CSÁSZ ÉS KIR. UDV. SZALLITÓKNAL

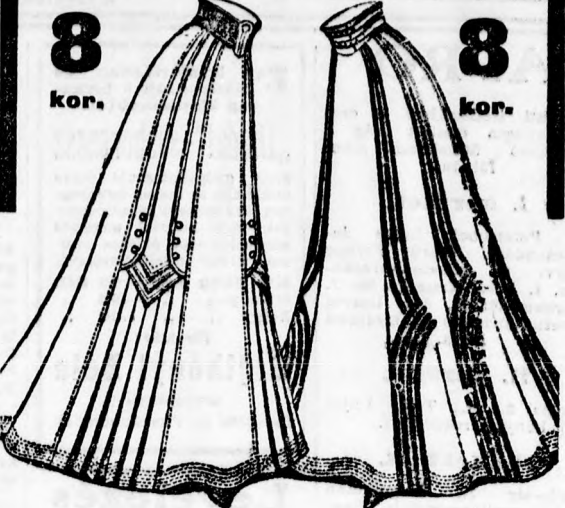
az „Angol szabó” hoz BUDAPEST

Károly-12 körút

18 forinttól mérték után készítjük a legelőnyösebb férfi-öltönyt, télikabátot, felöltőt franciá-, angol- és hazai szabványokból. 28 forinttól szalonn, Ferenó József, frakk- és szakett-öltönyt a legelőnyösebb áron vagy hirtelen-összeállításból. Budapesti és lakóknak kedvezményes áru rászorokra is. 4 öltöny készpénz rendelésnél szabásunkat nagy mintagyűjteményeinkről vidékre is küldjük. GROSSMANN B. és TÁRSA Budapest, Nagydiófa-u. 3.

Mint kiválóan szép ózsi ujdonságokat hozzuk e 2 remek modell aljat.

Paris London

Sikkes divatalj gyönyörű fazonban izélesen díszített oldárrészekkel és gasdagon berakott szétnyíló szegélyekkel. Az alj a kelméhez illő selyemmel, hársónnyal izélesen vagy bőrrel paszpólirosható, esetleg paszpóli dísz nélkül készíthető. Ugy a „PARIS” mint a „LONDON” 8 korona, kitűnő minőségű lodenből, fekete, sötétkék, sötét, drapp és barna színekben, vagy legdivatosabb angol mintázatú férfiruhaszövetekből szürke, drapp és oliv színekben. Aljaink kitűnnek extra jó szabásuk és pontos kivitelük által. Minden egyes darab mérték után készül, melyhez sajtóságes a schuss, csipő bőség, elő- és hát hossza a szoknyának, továbbá a szin előírása. Meglepően szép és sikkes alj. Szívótpántokkal a szoknya hosszában művésziességen saját keiméből aplikálva. Az alj izélesen egyszerű és feltűnően tetszik minden hölgynek.

„ZUR SCHOSSENFABRIK” Wien, XVI., Neulerchenfelderstr. 2. Magyar levelezés. Magyar levelezés.

Cimbalmok,

legújabb szabadalmazott acél, belső szerkezettel, melynek hangját, hangtartását más zsymány meg sem közelíthetik részletességére is legmesszebb menő jóállással kaphatók. Fonográfok, gramofonok, hegedők, fuvolák, cittrák, okarinák stb. olcsón legjobbak. Kijutottve elismert jó munkáért. Árjegyzéket ingyen küld: **Mogyoróssy Gyula** m. kir. ssab. hangszergyára Bpest, VIII., Rákóczi-ut 71. Telefon: 58-20.

Verő Adél

internátussal kapcsolatos nyilvánossági :: joggal felruházott ::

leánynevelőintézete Budapest, Gyár-utca 1.

Négy ELEMI osztály. Négy POLGÁRI osztály. Hároméves TOVÁBBKÉPZŐ tanfolyam.

Beiratások

augusztus 28-tól délelőtt 10-1-ig, délután 4-7-ig. Telefon 88-13. Telefon 88-13.

Reggelizés előtt fél pohár Schmidthauer-féle Használata valódi áldás gyomor-bajoknak és székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűviz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kapható mindenütt, kis és nagy üvegekben

